

Pomník věnovaný padlým bojovníkům 1914 - 1918 je postaven v parku u rybníka za Obecním úřadem v Luboměři. Pochází z roku 1922 a původně stál na horním konci obce před č.p. 19. Právě teď je hlavní deska pomníku restaurována v kamenictví Jiří Březa, Heřmánky. Na mramorovém podstavci si můžete všimnout původního nápisu: Všem padlým bojovníkům za dobu 1914 - 1918

**1936 - 1945
věnuje obec Luboměř**

(Perokresba: Ing. Martin Kantor, Spálov č. 43, květen 2018)

Ročník XXXIII./2018, č. 1-2

12. června 2018

Oderské vrchy

VLASTIVĚDNÝ ZPRAVODAJ

SPÁLOV 2018

ODERSKÉ VRCHY, vlastivědný zpravodaj. – Vychází v nepravidelných intervalech v počtu 2 dvoučísel (případně 1 čtyřčísla) do roka v nákladu 350 výtisků. – Vydává Vlastivědný kroužek Oderských vrchů ve Spálově, okres Nový Jičín, PSČ 742 37. Redakční kruh: Mgr. Jarmila Mazáčová, paní učitelka Libuše Maršálová, Ing. Josef Vlček, Mgr. M. Richter a Ing. M. Kantor, řídí **Mgr. Jaroslava Šustková, Spálov 142**, tel. domů 556 729 705, e-mail: oderskevrchy@email.cz. – Na tento email, pokud můžete, přihlašujte a odhlašujte Oderské vrchy – Jazyková úprava: Mgr. Jarmila Mazáčová. – Běžný účet u České spořitelny, a.s., Okresní pobočka Štefánikova 13, Nový Jičín, účet číslo 1766110339/0800. – Tisk: Tiskárna KAEM TISK s.r.o., Sportovní 481, 742 01 Suchdol n/O, tel.: +420 556 736 999, e-mail info@kmtisk.cz Roční předplatné 130,- Kč, poštovné a balné 30,- Kč, při dodatečném vyžádání odběru poštovné a balné 60,- Kč, za 2 dvoučísla. Pokud Oderské vrchy neplatíte šekem, ale převodem z účtu, uvádějte vždy variabilní symbol, ať přesně víme, kdo zaplatil. Děkuje.

Vystoupení hudební skupiny KOKESŠ při křtu 1. CD. Hudebníci zleva: David, Jan, Pavel, Jiří a Miloš

(Foto: Zuzana Šimíčková, Luboměř)

Jak jsme křtili první CD hudební skupiny KOKEŠ

Mgr. J. Šustková

Je teplé nedělní odpoledne a v Luboměři Na Drahách se scházejí návštěvníci a příznivci folklorní skupiny Kokeš. Dnes 20. května 2018 se uskuteční křest jejich CD s názvem „Blaze tomu, kdo nic nemá.“ Kmotrem se stal varhaník a kapelník spálovské dechovky pan Alois Kubica, který přednesl slavnostní projev:

„Dobré odpoledne, vážení a milí příznivci souboru Kokeš. Rád jsem přijal pozvání na křest prvního CD této hudební skupiny. Lidová píseň – to je základ české hudebnosti a je dobře, že s tímto CD ožijí písně ze Spálovska a z jiných lidových sbírek. Za to souboru patří náš dík. Novému CD přeji dobrý start a hodně štěstí. Věřím, že mnohé písně si najdou své posluchače i mezi mládeží a možná se dokonce stanou součástí hudební výchovy na spálovské škole. Křtím toto CD s dobrým pocitem dobře odvedené práce, neboť se proslýchá, že skupina Kokeš má připraveno téměř 15 skladeb pro další vydání CD II. Na závěr děkuji všem, kteří se podíleli na vydání CD KOKEŠ I.“

Soubor Kokeš vznikl v roce 2007 a z té doby se datuje i stejnokroj muzikantů – tmavé kalhoty, bílá košile, vesta a tmavý klobouk s kohoutím pérem. Kokeš totiž ve spálovském nářečí znamená kohout. Pět hudebníků se věnuje spálovskému folklóru, spirituálům, čerpají z písní sk. Dareband a poslední čtyři roky vybírají repertoár přímo z pramenů moravské lidové hudby – ze sbírky Sušilovy a z Valašských písniček Poláškových. Většinou vystupují na místních akcích, doprovázejí masky při končinovém průvodu v Luboměři, dělají doprovod dětem tančícím spálovské tance... Hrají spolu už 11 let, a protože je to baví, jsou spolu rádi.

Kdo hraje v Kokešovi:

Miloslav Chytil – viola, harmonika

Pavel Květoň – kontrabas

Jiří Rosenstein – zobcová flétna

David Šmatelka – housle

Jan Šmatelka – housle, vozembouch

Na podzim roku 2017 se hudební skupina rozhodla část jimi zaranžovaných lidových písní pořádně nacvičit a nahrát na CD. V únoru 2018 si splnili sen a 15 písní skutečně nahráli v Českém Krumlově. Obal a potisk graficky zpracovala Katka Nečasová, kohouta nakreslila Kristina Fišerová.

***K blahopřání se připojuje
také redakce Oderských vrchů.***

Lípa Svobody u cesty ke hřbitova ve Spálově letos slaví své 50. narozeniny. Byla zasazena dne 25. října 1968 žáky a učiteli ZDŠ u příležitosti padesátého výročí vzniku republiky. Pamětníci vzpomínají, že tenkrát byly zasazeny celkem 3 lípy, dvě u hřbitova a jedna u kostela, kousek za garáží. Bohužel, dnešních dnů se dočkala pouze tato jediná.

(Foto: Jaroslava Šustková, květen 2018)

ODERSKÉ VRCHY

vlastivědný zpravodaj Spálovska a okolí

SLAVÍME 100. VÝROČÍ UDÁLOSTÍ PŘI VZNIKU NAŠÍ REPUBLIKY V ROCE 1918 NA SPÁLOVSKU

Mgr. Jaroslava Šustková

Nejkrásnějším dnem našeho národa bylo prohlášení samostatného československého státu dne 28. října 1918. Rakousko se zhroutilo. Ránu z milosti mu dali Čechové proklamací svobodného československého státu a po nich jeden národ za druhým. Naše obec přijala 28. říjen celkem netečně, poněvadž duším většiny jest význam svobody dalek, nemají-li okamžitého prospěchu ze změny. Avšak uvědomělí občané přijali státní převrat s nadšením. **Napsal kronikář Jan Hajchl v „Pamětní knize obce Spálova“.**

Vážení čtenáři! Dočkali jsme se významného výročí naší vlasti a časopis Oderské vrchy vás bude v obou vydáních seznamovat s historickými událostmi tak, jak je prožívali naši občané, jak je zapsali kronikáři a účastníci událostí před mnoha lety. Pro srovnání také zveřejňujeme pohled německého vystěhovalce p. Lehnerta, rodáka z Liptáně, dnes Luboměře pod Strážnou, jak to zapsal jeho syn Dieter Lehnert v kronice Liebenthal. Pan D. Lehnert nás navštívil letos v dubnu s Ing. M. Valovičem ve spálovském archivu, pátrali po písemnostech, které by se týkaly již zmiňované obce Luboměře pod Strážnou. Za poskytnuté informace nám daroval kroniku. Historické události z kroniky LIEBENTHAL do češtiny přeložila Mgr. Šárka Vlčková.

V roce 1918 vzniklo na troskách Rakousko – Uherska vedle jiných středoevropských států také samostatné Československo. Jeho osvobození bylo podmíněno nejen vítěznou válkou Dohody nad mocnostmi a podmíněno myšlenkami revoluce v Rusku, ale především bylo vybojováno našimi legionáři na všech frontách světové války, vynuceno neohroženým postojem uvědomělých vlastenců doma a úspěšně dokončeno vytrvalou prací a jednáním našich vedoucích politiků v zahraničí v čele s Tomášem Garriguem Masarykem. Vznik Československé republiky znamenal naprostý obrat k lepšímu v národním životě Čechů a Slováků,

kterí do roku 1918 po staletí podléhali cizí nadvládě a jimž hrozilo nebezpečí postupné germanizace a maďarizace.

Československá republika pod vedením prezidentů T. G. Masaryka (1918 – 1937) a Eduarda Beneše (1937 – 1938) dosáhla za dobu svého trvání v období mezi dvěma světovými válkami pozoruhodných úspěchů v rozvoji hospodářství, vědy a kultury, a v některých odvětvích dosáhla i špičkové úrovně. V kulturním světě bylo Československo hodnoceno jako vzorný demokratický stát s vyspělým hospodářstvím a kulturou.

První oslava samostatnosti naší republiky ve Spálově 3. listopadu 1918

– byla zachycena ve stejnojmenném článku spálovským rodákem a přímým účastníkem událostí **Františkem Maršálkem**. Článek byl otištěn v časopisu „Oderské hory“, roč. II., 1948/49. V něm je též doslovně citován Maršálkův „**Proslov při oslavě prohlášení našeho státu 3. listopadu 1918 ve Spálově**“. Snad i po stu letech vás oba historické texty zaujmou s pocitem vlastenectví a sounáležitosti k nově vzniklému československému státu.

František Maršálek (24.12. 1887,
Spálov - † 20.4. 1956, Olomouc,*

autor knihy: Paměti městyse Spálova)

František Maršálek, úředník, Olomouc:

První oslava samostatnosti naší republiky ve Spálově 3. listopadu 1918.

Pokusím se o stručné vyličení událostí a poměrů ve Spálově roku 1918. Do Spálova jsem přišel ke konci měsíce května roku 1918 po propuštění z vojenské služby. Politické ovzduší bylo tenkrát jako jinde v českých zemích i ve Spálově volnější, neboť od minulého roku 1917 již zasedal ve Vídni parlament a naši čeští poslanci tam otevřeně dávali najevo, kde a na čí straně jsou naše sympatie. A po květnovém prohlášení českých spisovatelů roku 1917, po tříkrálové deklaraci českých poslanců roku 1918 i po divadelních slavnostech v Praze, kterých se zúčastnili všichni rakouští Slované, a kdy jsme již věděli, že máme své legie v Rusku, Itálii a Francii, bylo téměř a všem jasno, že tato válka již nemůže dlouho trvat a že skončí naším osvobozením. Po zhroucení jarní německé ofenzivy ve Francii, kdy na západním bojišti se počala uplatňovat americká armáda, začal ústup Němců, který se již nezastavil. Hospodářsky mlelo také Rakousko z posledního.

Po stálých rekvisicích byl i ve Spálově u mnohých zemědělců, kteří dodali, co jim bylo předepsáno, nedostatek chleba a jiných potravin. Dospělých mužů ve věku od 18 do 50 let ve Spálově téměř nebylo, neboť byli všichni ve válce. Polní práce obstarávaly ženy s dětmi. Pole však byla obdělána všechna, nic neleželo ladem. S velkým zájmem sledovali uvědomělejší občané Spálova ústup Němců, který se na konec změnil v útěk.

Byl jsem ve stálém styku s tehdejšími spálovskými obvodními lékaři MUDr. Leopoldem Vožickým, který mi nejen půjčoval noviny a různé revue, jež odebíral, ale který mi též podával ústní zprávy o světové válečné a politické situaci, jež čerpal z častého přátelského setkání s p. Emilem Teltschikem z Jakubčovic. Tento, jakožto ředitel továrny, měl styky s různými činiteli veřejného života, a tak se dozvídal různé nové skutečnosti, události. Rozhlas tenkrát ještě nebyl, a proto jsme byli odkázáni jen na zprávy z novin a na ústní podání.

Po zhroucení bulharsko – turecké fronty v září 1918 a po ústupu Němců došlo k památným říjnovým událostem nejen v celém nově se rodícím státě, ale i ve Spálově. Bylo to tuším 29. října 1918, kdy odpoledne asi ve 4 hodiny přišel za mnou MUDr. L. Vožický se zprávou, že v Praze byl prohlášen samostatný český stát. Byli jsme oba velmi dojatí a rozradostněni, že se náš dávný sen stal skutkem. Příští den přijela z Vel. Újezda spálovská rodačka učitelka Jana Valentová, a tu jsme se všichni shodli na tom, že bychom osvobození státu měli ve Spálově oslavit a to tím více, že jsme byli tehdy ze tří stran obklopeni Němci. MUDr. L. Vožický zainteresoval pro oslavu obecní výbor prostřednictvím p. Ignáce Šustky, který byl tehdy prvním radním (zastupoval úřad starosty obce za nedávno zemřelého Josefa Krále z č. 17 – zemřel 20. 8. 1918) a mne jmenovali hlavním pořadatelem. Současně mne L. Vožický vyzval, abych na slavnosti promluvil o významu této události. S radním I. Šustkem jsem projednal program a uspořádání průvodu k této oslavě, která byla stanovena na 6. hodinu večerní v neděli 2. listopadu 1918.

Program byl stanoven takto: Průvod vyjde s hudbou o 18. hod. od hostince p. Josefa Šustky (č. 121) a půjde do dolního konce až k obchodu p. Jana Mücky (č. 177) a pak zpět na horní konec, odkud se zase vrátí k hostinci u Šustků. Na tom místě vyslechnou účastníci průvodu a shromáždění občané proslov a oslava bude zakončena národní hymnou „Kde domov můj“. Bylo oznámeno, aby občané dali do oken rozžaté svíce a pokud jich nemají, aby dali místo svíček za okna petrolejové lampy.

Průvod vyšel za zvuku dechové hudby ve stanovenou dobu a byl sestaven ze školní mládeže, ze členů obecního výboru, z vojenských vysloužilců v krojích a z ostatního občanstva. Pan farář P. Oldřich Kyselák se omluvil, neboť byl právě nachlazen. Četnictvo se slavnosti zúčastnilo v čele s velitelem stanice B. Polákem. Hasiči v krojích se nezúčastnili, protože byli téměř všichni na vojně. Z téhož důvodu bylo obtížné dát dohromady i hudbu, ale podařilo se to za spoluúčasti spálovských a luboměřských hudebníků.

V průvodu v přestávkách mezi pochody dechové hudby zpívalo žactvo sokolské písně „Šestého července“ a „Lví silou vzletem sokolím“. Byl jsem velmi překvapen, že to uměli. Když jsem se žáků ptal, kdo je těm písním naučil, řekli mi, že slečna učitelka Žofie Povolná. Kromě písní provolávali účastníci průvodu slávu Masarykovi, Benešovi, spojencům a našim legiím, na což hlavně mládež hlasitě reagovala. V čele průvodu nesli světelný transparent s nápisem „Ať žije český stát“, který zhotovil Fr. Král, pozdější novoosídlenec v Klokočově.

Po návratu průvodu k hostinci u Šustků vystoupil jsem na improvizovanou řečnickou tribunu, za kterou mi posloužilo krmítko (jesle) pro koně a pronesl jsem řeč, jejíž znění zde uvádím:

Proslov při oslavě prohlášení našeho státu 3. listopadu 1918 ve Spálově.

Drazí rodáci!

Dnes, kdy otevřeně plesáme a otevřeně projevujeme radost nad svou samostatností, je třeba se poohlédnout také zpět na tu naši křížovou a krvavou cestu, kterou jsme se ubírali k naší samostatnosti.

Je tomu právě tři sta let, co se rozpoutala třicetiletá válka a 8. listopadu bude výroční den, kdy jsme na Bílé hoře roku 1620 ztratili svoji samostatnost.

Co pak následovalo, trpce vzpomínat. Národ náš, kdysi tak slavný, stal se národem porobeným, spoutaným okovy, které vídeňští krotitelé uměli výborně přitahovat. Tři sta let úpěli jsme v černožlutém žaláři, tři sta let byli jsme dojnou krávou vídeňských vlád, které nás znaly jen tenkrát, když potřebovaly naše miliony a naši krev, již jsme prolévali na všech stranách a bojištích za cizácké zájmy těch, kteří kriminály, šibenicemi a olovem chtěli v nás vypěstovat lásku k zpuchřelému Rakousku.

A toto Rakousko leží dnes v troskách u našich nohou a jeho hrobaři Černín, Seidler a Husarek hledí s tupou rezignací na to, jak na troskách této monarchie povstávají národy ke své samostatnosti.

Šlechtická byrokracie dohrála navždy svou úlohu. Ty časy se nevrátí, kdy jsme se třáslí před zlatými límcí a pěšáckými piklhaubnami (voj. přilby). Tyto přežité věci smetla světová demokracie, která bohdá upraví lépe naše poměry a budoucnost, ve které nebude více národnostních bojů, ale ve které se bude každý národ volně vyvíjet jako rovný mezi rovnými.

Dohoda udělala Německu přes jeho heslo „Drang nach Osten“ (tah na východ) navždy čáru. K uskutečnění tohoto pangermánského plánu potřebovalo Německo do spřežení vola a tím volem bylo Rakousko, které to nyní odnáší svou existencí. Rozpadá se, protože bylo slepeno jak to vlaštovčí hnízdo z podmaněných národů.

Kdyby byli rakouští diplomaté věděli, když zapalovali světovou válku, co z toho bude, byli by si to po čertech rozmyslili jinak. Ale že měli hlavy jen na nošení cylindrů a že neviděli dál, než na špičku nosu, tak to vědět nemohli.

Ta česká otázka, která bývala hroblem rakouských ministrů, stala se otázkou světovou a bude řešena na mírové konferenci. Ten český Vašek, o kterém se Vídeň domnívala, že je ještě maličký, že ho proto musí ještě chovat ve svém studeném náručí, je najednou dospělý, nestojí o její macešskou lásku a chce sám rozhodovat o svém osudu.

V našem novém státě budeme potřebovat náboženství v praxi, to znamená více lásky jednoho k druhému. A na adresu našich sousedů Němců mohu prohlásit, že nebudeme jim splácet za zlé zlým, ale že chceme s nimi žít v pokoji, vždyť těch bojů máme už všichni dost.

Bouře rozhodnutí třeskla a padl los i našemu národu, jak to předpověděl náš geniální básník Svatopluk Čech – my dnes stojíme u svého cíle. A tu třeba vzpomenout také těch, kteří za naši svobodu bojovali a kteří svými činy a hrdinstvím vzbudili obdiv celého světa. Jsou to naši bratři legionáři tam na Sibiři, ve Francii a Itálii s tatíčkem Masarykem. Těm patří dnes naše vřelé díky a vzpomínky.

Končím přáním, abychom nebezpečnou, ale jen přechodnou dobu bolestných počátků naší státní existence šťastně přestáli a volám: Necht' žije náš neodvislý a svrchovaný stát československý! Nazdar!

Brzy po této slavnosti jsme se dozvěděli, že naše spálovská oslava státní nezávislosti zapůsobila na sousední německé obce mocným dojmem. Spálovské potěšilo, když se dozvěděli, že v legiích jsou také muži ze Spálova: JUDr. Bohdan Ševčík, Viktor Skála, František Kostka (z Ameriky, rodák spálovský), Alois Tyl, Alois Skřehot, Jan Šustek a jiní, jejichž jména si již nepamatuji. O vánocích 1918 se hrálo u Šustků divadlo,

před nímž byl předveden živý obraz představující bojovníky za vlast, při kterém se zpívala za kulisami píseň „Vlasti své buď, Čechu, věrný“, kterou nacvičil p. učitel Josef Ševčík.

Po osvobození se u nás vše zlepšilo a pracovalo se s nadšením a s chutí. Zemědělci rádi dodávali dávky, protože se již nemuseli bát, že budou mít sami hlad. Šířily se pověsti, že Němci ze sousedních obcí chtějí přepadnout Spálov, a podobné zprávy kolovaly u Němců, že je chtějí přepadnout Spálovští. Zvláště Oderáci prý se na Spálov chystali, ale k žádné podobné akci nedošlo. Když se Němci snažili vytvořit „Sudetenland“, byli Spálovští právem poněkud zneklidněni, protože bylo Němci žádáno, aby spálovský český výběžek byl k „Sudetenlandu“ připojen, na což obyvatelstvo Spálovska nechťelo za žádných okolností přistoupit. Ale tento Němci zamýšlený územní útvar byl brzy zlikvidován za účasti čs. vojska a národní gardy, jejímiž členy byli i spálovští občané. Spálovští gardisté obsadili:

- důležitý železniční uzel , nádraží v Suchdole (zveřejněno v článku „**Národní garda v Suchdole r. 1918**“, Fr. Maršálek, Oderské hory, III. roč. 1949/1950)
- zabrali tabákovou továrnu v Budišově
- odzbrojili „Volkswehr“ (národní obranu) ve Vítkově
- zúčastnili se také obsazení Bohumína a Opavy

To jsou mé stručné vzpomínky na dobu zrození naší republiky v našem kraji (František Maršálek).

Doposud jsem uváděla dokumenty, které vyjadřovaly názory lidí na osvobození republiky v r. 1918 z řad obyčejných českých pracujících a názory české inteligence. Nebude jistě bez zajímavosti konfrontovat tyto názory s názorem německého brněnského továrníka a spálovského velkostatkáře **Viktora Bauera**, který prožil převrat na spálovském zámku, jak o tom píše ve své knize „**Co jsem prožil u nás od převratu**“. Viktor Bauer uvádí, že si váží českého národa, protože je po matce také českého původu. „Jsem Moravan, narozený v Brně, moji předkové žili po řadu generací na Moravě a v Čechách, a proto mohu se označit za pravého syna této země“. Dále poukazuje na ničivý vliv pro společný národní majetek, který je v republice způsobován politickými dobrodruhy a poválečnými zbohatlíky pomocí demagogické agitace a za zneužívání mocenských prostředků státu, jimiž je jedinci (tj. jemu) ubližováno.

V kapitole 1. Převrat, píše: „Nadešel den 3. listopadu 1918, v tuto dobu dlel jsem právě s celou rodinou na statku ve Spálově na severní

Moravě. Teprve tohoto dne pronikla sem zpráva o tom, že dne 28. října došlo v Praze k převratu. Brzy na to byla celá obec shromážděna na ulici a jakýsi řečník oznamoval, co se stalo: „Středoevropské mocnosti a s nimi vídeňská vláda byly rozdrčeny a tím i dán počátek Československé republiky. Radujte se, máte vlastní stát, jenž vám vymohl „tatíček“ Masaryk a náš doktor Beneš“. Ještě dnes zní mi v uších tato slova, která otevřeným oknem pronikala do mého domu, a třeba že jsem nemohl bez jistých starostí pohlížeti vstříc příštímu vývoji událostí, byl jsem celkem potěšen touto změnou, která konečně přinesla konec nesnesitelným starorakouským poměrům, bezhlavému hospodářství, nedostatku jednotného vedení k velkým cílům a věčnému zmítání, jež i bez války by muselo jednou vést k pádu“.

Kronikář **Jan Hajchl** zapsal podrobně události, které následovaly po vyhlášení Československa samostatným státem: Demobilizace vojska z front, hlavně z italské, byla samovolná důsledkem posledních událostí a provedena v nepořádku. Vojsko odebralo se přímo z fronty do svých domovů. Jednotlivě na svou vlastní pěst nasedali vojáci do vlaků beze všech průkazů, a poněvadž vlaky byly přeplněné, vylezli i na střechy vagónů a takto nastoupili cestu ke svým domovům. Stalo se i mnoho úrazů při takovéto jízdě, zvláště za noci při projíždění alpskými tunely.

Někteří vojáci se nacházeli právě doma na dovolené, takže nemuseli zažívat tuto špatnou jízdu. Za poměrně krátkou dobu bylo však vojsko opět povoláno hájit klid a hranice osvobozené vlasti, ohrožené novými nepřáteli.

S prohlášením Československé republiky nebyli však naši sudetští Němci nadšeni a usilovali o utvoření samostatného státního celku pod názvem „Sudetenland“, někteří chtěli název „Altvaterland“, tento útvar měl pojmout hlavně německou oblast severní Moravy se Slezkem. Tento požadavek podán čsl. vládě dne 30. 10. k stanovení hranic. Byl však bez odpovědi odmítnut. Byly vydány též tiskem mapy „Sudetenlandu“, do které zakreslili též Spálov a Luboměř s Heltínovem, takže hranice měly být od Dobešova, silnicí ke křižovatce a na Potštát. Naše obce měly být pod politickou správou ve Fulneku, odkud též do jmenovaných obcí jakési rozkazy a nařízení došly. Jelikož tato nařízení byla ze Spálava odmítána a vrácena, žádný originál těchto rozkazů se nedochoval.

Sudetští Němci organizovali též dobrovolnou vojenskou obranu „Deutsche Wehr“ ve městech. Např. z Vítkova chodila hlídka ve složení 1 poddůstojník a 3 – 4 muži oderským údolím od mlýna Lhoty pod

Barnovem ke Spálovskému mlýnu, na Klokočůvek a až do Jakubčovic na nádraží, kde ohrožovali československé vojiny přijíždějící vlakem od Suchdolu. V tomto ohledu byla německá obrana vydatně podporována civilním obyvatelstvem, které bylo taktéž velmi výbojně. Tak např. byl vrchní strážmistr Bohuslav Polák ze Spálova na cestě do Jakubčovic vyzván civilem, bývalým starostou Jakubčovic mlynářem Kasperem, aby se odzbrojil, což tento však samozřejmě neučinil. Německé obyvatelstvo české úřady ignorovalo.

Československá vojska pak postupně německá územím Nového Jičína, Suchdolu (ten byl od převratu v českých rukou), přes Odry na Vítkov, Budišov atd. zabírala a německou obranu odzbrojila, což se stalo ve většině míst bez krveprolití. Fulnek přišel do českých rukou dne 13. 12., Opava dne 18. 12., tento den skončil i „Sudetenland“.

Na jmenovaných místech i jinde působili spálovští vojáci, kteří byli ubytováni v Suchdole, odtud pak prováděli čistící akce. Bylo to první československé vojsko, pocházející z různých útvarů bývalých rakouských pluků. Nejvíce jich bylo od bývalého 54. pěšího pluku z Olomouce. Byli též při zabírání Bohumína od Poláků, tam byli odstřelováni z oken. Bohumín se jim podařilo zabrat, ačkoliv byli početně velmi slabí. Zajali též celý polský vlak s potravinami, který již nestačil ujet. (Zapsal Jan Hajchl).

Na památku 50. výročí vzniku republiky 28. října 1918 zasadili žáci a učitelé ZDŠ ve Spálově dne 25. října 1968 dvě lípy Svobody u silnice na „Příhoně“ u hřbitova. Při slavnostním ceremoniálu byly lípy ozdobeny trikolorami, promluvil ředitel školy Viktor Zima, recitovali žáci a účinkovala dechová žákovská hudba pod vedením učitele Františka Šustky.

Ze vzpomínek pamětníků pana Františka Šustky a Josefa Šustky dne 8. 11. 1988

(Z nahrávky přepsala a jazykově upravila Mgr. J. Mazáčová)
Šustek František (26. 7. 1914 - 12. 7. 1999), Šustek Josef (14. 9. 1915 - 22. 2. 2004)

1. republika

Šustek František

Máme povědět několik slov o tom, co si pamatujeme z doby osvobození naší republiky v roce 1918. Státní svátek oslavujeme 28. října, letos bylo 70. výročí. Vznik republiky, to bylo v Praze, do těch okolních a vzdálenějších míst se zpráva o osvobození dostala později. Do Spálova došla 2. lépe řečeno 1. listopadu, ale 2. už se pořádala oslava osvobození.

Byl to průvod po vesnici, jehož jsem se zúčastnil jako čtyřletý chlapec. Naši mi udělali praporek, já jsem z toho praporku měl hroznou radost, že jsem mohl mávat, a šel jsem se sestrou do průvodu. V průvodu hrála hudba, která byla poskládaná z muzikantů z několika sousedních obcí, protože ještě všichni hudebníci se nevrátili z vojny. To nám nevadilo, hlavně že hudba hrála. V průvodu šlo taky několik požárníků, pak šel spolek vojenských veteránů. Ti měli potíže s velením, oni byli zvyklí na německé povely a ten jejich velitel Maršálek jiné povely neznal, tedy české. V rakouské armádě se používaly povely německé, a když měli veteráni zastavit u hospody, dům č. 121, tak si jejich velitel nemohl vzpomenout, jak se to řekne česky. Veteráni šli pořád dál a on potom na ně zavolal: „Tož, ostaňte stát!“ Nevěděl, že se česky říká: „Zastavit, stát!“ To je taková malinká věc.

Druhá věc, co si pamatuju, je, že před tou hospodou č. 121 bylo krmítko pro koně nebo jiný dobytek, když tam někdo zastavil. Říká se tomu „jesle“. Když to tam všechno nastoupilo, řečník potřeboval vystoupit nahoru. Tak si vylezl do toho krmítka a z toho krmítka mluvil ke všem zúčastněným lidem. Tím řečníkem byl spálovský rodák František Maršálek, který byl bytem v Olomouci. Tam byl úředníkem a do Spálova často dojížděl. Byl to takový obětavý pracovník v Sokole. Ten proslovil řeč, jejíž text se dochoval. Ovšem tehdy já jsem té řeči moc nerozuměl, ani mě to tenkrát moc nebavilo, protože jsem byl malý chlapec. A současně tu řeč poslouchal také spálovský pán. To byl pán Viktor Bauer, který bydlel v zámku, kde dnes máme základní školu. Otevřel si okno a sledoval projev, sledoval celou oslavu. Tak to byla taková krátká dětská vzpomínka na to, jak radostně jsme prožívali první oslavu osvobození naší republiky dne 2. listopadu 1918.

Po skončení války jsem už začal chodit do spálovské mateřské školky. Mateřskou školku zařizoval bývalý řídící učitel Vilibald Ševčík, který zemřel za války v roce 1915. Byl to vlastenecký učitel a spisovatel na Spálovsku. Jeho zásluhou se podařilo tu školku otevřít. Školku financovala obec, její provoz, a Národní jednota z Přerova a z Hranic ji podporovaly a Ústřední matice školská dávaly peníze na učitelku. Učitelkou byla dcera Vilibalda Ševčíka. Ta školka byla na dolním konci u Brücknerů, Josef Šustek tam chodil také.

Šustek Josef

Já si vzpomínám, že do té školky jsem chodil. Chodil jsem tam hned zpočátku, mohl jsem mít tak čtyři roky. Vzpomínám si na učitelku Ševčíkovou, která nás tam učila. V té školce bylo velice dobře, chodili jsme tam vedle do té zahrady, tam jsme si hrávali, prostě byli jsme tím nadšeni.

Ale nějaké zvláštní vzpomínky na tu školku nemám.

Šustek František

Ta školka potom zanikla, protože nebyly peníze na její provoz. Stát tehdy ještě školy nevydržoval. Já jsem potom v roce 1920 nastoupil do obecné školy a ta obecná škola byla tam, kde je dnes mateřská škola. Náš pan řídící se jmenoval taky Maršálek a ten nás učil v první třídě. Tenkrát se ještě vyplácelo rákoskou na zadek, protože děcek bylo hodně a bylo třeba udržet kázeň. Pan Maršálek, pan řídící, mě tam učil jenom rok. Po něm nastoupil jako nový řídící, dosavadní učitel Josef Ličman. Byl to bývalý legionář a měl velké národnostní cítění, takže nás vychovával hodně vlastenecky. Pak mě ještě učili, nějaká učitelka Horníková, učil mě také Josef Ševčík nějakou dobu a celý rok mě učila paní učitelka Klimešová (v roce 1988 ještě žila), potom se vdala a jmenovala se Haubeltová. Ta škola měla čtyři třídy.

Ve 4. třídě v roce 1924/25 jsem odešel na nově otevřenou menšinovou měšťanskou školu do Vítkova a my jsme byli první žáci. Ze Spálova jsme jezdili do měšťanky do Vítkova. Každý den jsme chodili pěšky do Heřmáněk, z Heřmáněk vlakem do Vítkova, pak zase vlakem zpátky a zas pěšky z Heřmáněk domů. A to tak chodili i Luboměřští, a dokonce i někteří Heltínovští. To si dnešní děti ani nedovedou představit, kolik kilometrů jsme museli ujít, abychom se do té školy dostali. A přitom jsme měli my, spálovští žáci, ve Vítkově nejlepší docházku ze všech žáků, kteří tam chodili. Chodili tam žáci z Vítkova, Budišova, z Oder, ze Spálova, z Větrkova, z Klokočova a Spálovští měli nejlepší docházku, i když taky provedli někdy nějakou hloupost. Do měšťanky jsem chodil až do konce roku 1932. Ta vítkovská škola zanikla začátkem okupace. Jak přišli Němci, tak školu jednoduše zavřeli, takže některá děcka chodila v tom roce jen týden do školy a školu potom jednoduše zavřeli, možná ne týden, ale rozhodně necelý měsíc. V roce 1938 vítkovská měšťanka skončila. My jsme byli její první žáci. Těch tříd od roku 1932 do roku 1938 bylo několik.

Šustek Josef

Já jsem po obecné škole chodil na gymnázium do Hranic.

Šustek František

Kdybychom měli říct několik slov o tom, jak se žilo za 1. republiky, chtěl bych předeslat několik věcí, a to především počet obyvatelstva. U Spálova počet obyvatelstva pomaličku stále klesá. Nejvíc obyvatel měl

Spálov v polovině minulého století (autor má na mysli 19. stol.), kdy měl přibližně přes 1500 obyvatel. Za Rakouska už to kleslo na 1300 obyvatel, za 1. republiky něco přes 1200, asi 1250 a v současnosti (1988) už nemá ani tisíc, má něco mezi devíti sty až tisícem obyvatel. Obdobná situace byla také v Luboměři, kde se to pohybovalo od těch sedmi set lidí po dnešních asi pět set lidí. A v Heltínově od někdejších zhruba 200 lidí po dnešních něco přes 100 lidí. Můžeme říct, že se Spálovsko, pokud jde o počet obyvatel, neustále vylidňuje.

Je to způsobeno tím, že tu není žádný větší průmysl a taky že tu není základní železniční doprava. Na druhé straně je třeba ovšem říct, že jednou z příčin je to, že dokud tu bylo sídlo panství, tak každé panství mělo takovou pravomoc, jakou má dnes okresní národní výbor. Z toho titulu se drželo na zámku několik úředníků, ti byli většinou Němci, také se ve Spálově drželo hodně řemeslníků. Tady byli řemeslníci, třeba celá Kocanda byla plná řemeslníků, celé náměstí – plac – to byli také sami řemeslníci a ti řemeslníci, skoro všichni, do dnešní doby zmizeli, dnes tu máme jen malý počet řemeslníků. Tato skupina lidí se velmi ztenčila a některé profese tu vůbec nemáme, nemáme tu ani kováře a byly doby, kdy tu byli kováři tři, pekaři, řezníci - tu taky byli někdy tři, pohostinství. Za 1. republiky tu bylo pět pohostinství a dnes je tu jedno. Prostě počet řemesel se podstatně snížil. To bylo také způsobeno tím, že za 1. republiky ještě hlavní výroba byla výroba zemědělská a každý obyvatel měl nějaké to hospodářství, buď větší usedlost, nebo to byla chalupa, někdy to byli jenom domkaři a měli pole jenom najaté, ale skoro každý se tím zemědělstvím zabýval. Skoro v každé chalupě byly nějaké ty krávy, aby se rodina mohla živit. Ti, co měli málo polí, tak obvykle manželka nebo matka s dětmi se starala o to malé hospodářství a otec chodil někam do práce.

Sehnat práci, těch možností tolik nebylo. Buď chodili pracovat na velkostatek za dost mizernou výplatu, anebo chodili tam, kde se dalo vydělat víc, třeba do sousedních kamenolomů. Hlavně to byly kamenolomy v Heřmánkách a v Jakubčovicích. Dále chodili do továrny knoflíkové v Jakubčovicích. To už bylo privilegium, když se někdo do té fabriky dostal. Do Optimity (dnes Semperflex, a. s.) tenkrát nikoho ze Spálova ještě nevzali. Dále chodili ještě pracovat do Potštátu, tam byla kdysi hedvábná továrna. Za Rakouska tam byla sklárna, kdysi tam bylo hodně českých zaměstnanců. V podstatě příležitostí k práci bylo málo a hlavně za 1. republiky práce ubývalo a ubývalo a nastala velká nezaměstnanost. Nezaměstnanost se stupňovala nejenom u nás ve Spálově, ale v celé republice, takže byla spousta lidí, kteří byli nezaměstnaní a kteří museli být

podporovaní v nezaměstnanosti. Dostávali tzv. „žebračky“, anebo dělali někdy špatně placené práce, takové nouzové práce, aby se něco dělalo. Na to máme ve Spálově také vzpomínky. Máme tu dvě zdi, kterým se říká „hladové zdi“. Jedna z nich je před kostelem „hladová zeď“, jak je pomník padlých, tak hned vedle toho pomníku je kus té zdi kolem kostela. Ta se stavěla, pokud se nemýlím, 1934 a pak je druhá „hladová zeď“, která je postavená u fary, a ta je postavena asi o rok později. To byly nouzové stavby, kde zaměstnali za minimální mzdu nezaměstnané lidi, aby si aspoň nějakou korunu mohli vydělat. Ke konci 1. republiky už to nebylo tak pěkné jako na začátku. Na začátku byla konjunktura, lidi vydělávali, ale ke konci republiky začala nezaměstnanost a postavení obyčejných lidí se zhoršovalo, protože neměli na obživu.

Šustek Josef

Chtěl bych něco říct k národnostní otázce ve Spálově. Za 1. republiky bylo ve Spálově několik rodin německé národnosti, které se mezi Čechy velice dobře snášely. Nikdo nehleděl na to, jestli mluví německy nebo česky, a bylo jedno, kdo má jakou národnost. Hoši ze Spálova chodili na námluvy do Barnova, německé obce, nebo do Liptáně, nebo do okolních německých obcí a naopak zase ti Němci chodili do Spálova. Prostě otázka národnostní nebyla nikdy vyhraničena a nikdy se na to nepoukazovalo. Češi si brali za manželky Němky a zase Němci si brali Češky.

Šustek František

Tak vlastně vzniklo ve Spálově hodně smíšených manželství a ty rodiny byly někdy donuceny těmi okolnostmi se prohlásit za německé rodiny, i když se Němci necítily. Staly se případy, že třeba i v jedné rodině jeden ze sourozenců byl Čech a druhý byl Němec. U chlapců to hrálo dost velkou roli, protože když někdo zůstal Čechem, nemusel narukovat do 2. světové války. Kdo se přihlásil k Němcům, měl sice ze začátku nějaké výhody, ale když potom přišla mobilizace, tak musel jít na frontu. Takže mělo to svoje i dosti velké nevýhody. To byl třeba případ u Himmerů, jeden byl Čech a druhý byl Němec, a ten musel na vojnu. Za to ti lidé nemohli, to přinesla ta doba.

Je třeba si totiž uvědomit, že Spálov s Luboměřem a s Heltínovem tvoří takový izolovaný poloostrov mezi obcemi, které všechny byly německé. Na západ od Spálova byla německá Lindava, Liptáň, Barnov. Dnes říkáme místo Lindava Lipná, místo Liptáň říkáme Luboměř pod Strážnou a Barnov už neexistuje. Na východ od Spálova byly německé obce Dobešov, Jakubčovice s Loučkama, Heřmánky a na sever už poněmčené obce Klokočov a Klokočůvek.

Tyto dvě obce ještě v minulém století (19. stol.) byly české a poněmčily se tím, třeba z Klokočova se dostal do fabriky ve Vítkově jenom ten, kdo přihlásil své děti do německé školy. Když je přihlásil, mohl nastoupit do fabriky, když je nepřihlásil, nedostal se. Tímto hospodářským tlakem se stalo, že se Klokočov a Klokočůvek poněmčily. Dříve zde byl takový český průliv, od Hranic, který se táhl až k Opavě, přes ten Klokočov, Klokočůvek, přes Větrkovice, Brezovou, Radkov až na české Opavsko. Jakmile se poněmčil Klokočov a Klokočůvek, tak Spálov s Luboměřem zůstaly jen takový národnostní poloostrov. Nevýhodou Spálova bylo vždycky to, že to byla vždycky obec na okraji, na periferii. Buď jsme byli na severním okraji bývalé Moravy, čili hranice vedla po Odře, když potom jsme se dostali za okupace do Sudet, tak hranice vedla jižně od Spálova a Luboměře, tam po silnici od křižovatky, tam byla hranice, čili vždycky, až to byl stát, jaký chtěl v historii, vždycky byl Spálov na okraji, čili v hraničním území. No, to je taky ten důvod, proč Spálov nemohl tak růst, jako rostly jiné obce. Za prvé jsme byli na okraji, za druhé jsme neměli průmysl.

Šustek Josef

Já bych chtěl ještě říct, že v době 1. republiky tady ve Spálově bylo poměrně málo Němců. Byli to Němci, kteří byli buď zaměstnaní na velkostatku anebo Němci, kteří tady přišli z okolních německých vesnic. Nějaká zášť národnostní tehdy ve Spálově, ale ani jinde neexistovala. Vzpomínám si ještě, když byly taneční zábavy, že naši Češi zpívali s Němci dohromady nějaké německé písně a naopak zase Němci zpívali česky, prostě ta národnostní otázka nebyla nikdy nějak napjatá, ba naopak. Dokazuje to, že naši mládenci nebo naši dědové chodívali na námluvy do vedlejších německých obcí, protože jsme vlastně v okolí žádné české vsi mimo Luboměře neměli, a takže chodili na námluvy za děvčaty. Sem si je přivedli a tak vznikala smíšená manželství, ovšem bez nějakého šovinismu.

Luboměř pod Strážnou (výňatek z kroniky Liebenthal. Vzpomínky p. Lehnerta, rodáka z Liptáně, německého vystěhovalce)

Dieter Lehnert

1900 - v celém Rakousku-Uhersku se konalo sčítání obyvatelstva. Pro obce Rudoltice, Barnov a Libavá byl sčítacím komisařem jmenován učitel Josef Zohner. Založení spolku sv. Terezie.

Kolem přelomu století započal v naší vlasti hospodářský rozmach, postupná mechanizace v zemědělství díky pořizování mlátiček, žentourů,

sekaček na trávu, kombajnů atd. vyvolala migraci Čechů do německy mluvících oblastí. Kdysi čistě německé vesnice se staly jazykově smíšenými či také českými. Čeští kněží byli často pionýry. Teprve poté, co viděli tento ohromný nárůst české menšiny na německém území, stále silnější hospodářskou moc českého občanství a hrozící konkurenci české inteligence v úřednictvu, rozpoznali Němci toto velké nebezpečí. Příliš pozdě začali však Němci s budováním svých ochranných spolků, „Bund der Deutschen“ a „Kulturverband“. K takovýmto německým vizionářským politikům patřil Rudolf Logdmann Ritter von Auen.

1902 - počasí tohoto roku bylo velmi nepříznivé, neboť neustále pršelo. Jen v srpnu byly 3 dny bez deště. Od 1. září vstoupil v platnost na školách v Rakousku nový pravopis.

1908 - dlouhá zima. Založení spolku dobrovolných hasičů.

1909 - ministerským nařízením z 10. července 1868, RGBI. č. 101, stanovené administrativní členění markrabství moravského bylo oznámením ministerstva vnitra z 24. srpna 1909 modifikováno v tom smyslu, že pro tehdejší politicky vyčleněné soudní okresy Dvorce a Město Libavá bylo zřízeno vlastní okresní hejtmanství se sídlem v Berouně. Tomuto úřadu byla podřízena města Beroun (Bärn), Budišov (Bautsch) a Dvorce (Hof) a vesnice Stará Ves (Altendorf), Stará Libavá (Altliebe), Stará Voda (Altwasser), Bernhau (Barnov), Čabová (Brockersdorf), Křišťanovice (Christdorf), Keprtovice (Geppertsau), Kerhartice (Gersdorf), Čermná (Groß-Dittersdorf), Velká Střelná (Groß-Waltersdorf), Guntramovice (Gundersdorf), Bilčice (Heidenpiltsch), Heroltovice (Herlsdorf), Lesy (Herzogwald), Karlovec (Karlsberg), Vojnovice (Kriegsdorf), Kunzendorf, Luboměř pod Strážnou (Liebenthal), Maiwald, Milovany (Milbes), Mödlitz, Nové Oldřůvky (Neudorf), Nová Véska (Neudörfel), Nová Ves nad Odrou (Neueigen), Neurode, Nové Valteřice (Neuwaltersdorf), Norberčany (Nürnberg), Olejovice (Ölstadt), Roudno (Rautenberg), Rejchartice (Reigersdorf), Trhvice (Reisendorf), Rudoltice (Rudelzau), Smilov (Schmeil), Podlesí (Schönwald) a Zígartice (Siegertsau).

Okres Beroun je rozdělen na soudní okres Dvorce a Město Libavá. Za právní péči je ve městech Dvorce a Město Libavá zodpovědný okresní soud s pozemkovým úřadem a notářstvím. Obec Luboměř pod Strážnou přínáleží k soudnímu okresu Město Libavá.

Různé daně jsou předepisovány daňovou administrativou v Berouně od 1.10. 1909, zatímco předepsané obnosy ve Město Libavě (zavedeno od 1851) jsou uplatňovány pro obec Luboměř pod Strážnou. Jedná se o následující daně: daň z nemovitosti, daň dle domovní třídy, daň z domovního úroku, daň ze zisku, daň z obratu, daň z příjmu, daň důchodová atd.

1910 - v Luboměři pod Strážnou je 390 obyvatel.

1911 - slintavka a kulhavka zuří v naší obci, podlehně jí mnoho dobytka.

1914 - z církevní kroniky:

„28. června je náš nástupce trůnu arcivévoda Ferdinand zavražděn i se svou chotí v Sarajevu. O měsíc později, 28. července, předalo Rakousko srbské vládě ultimátum a v následujících dnech se rozhořela velká světová válka. V celém Rakousku byla nařízena všeobecná mobilizace. Zpráva týkající se jí došla do Luboměře pod Strážnou v noci z 1. na 2. srpna. Tato noc, jakož i na ni následující den, zůstanou pro obyvatele Luboměře pod Strážnou nezapomenutelnými. Signálem trubky byli v noci alarmováni rezervisté do věku 42 let a museli narukovat během 24 hodin. Celá obec byla v tuto noc na nohou. 2. srpna se při rozloučení s rezervisty odehrávaly dojemné scény.“

Už 5. srpna 1914 bylo možné pozorovat nárůst cen potravin. Dne 15. srpna následovalo povolání všech rekrutů, náhradních rezervistů a všech zemských útočníků. Ročníky 1893 a 1894 následovaly. Na východní frontě dezertovaly k Rusům celé české roty, takže nepřátelský průnik do rakouské fronty se zdařil a mnoho vojáků se dostalo do zajetí. Ve vlasti sympatizovaly široké kruhy Čechů, podněcované jejich vůdcem Masarykem, Benešem, Kramářem a jinými, s jejich slovanskými bratry v Srbsku a Rusku. Sudetoněmecké vojenské spolky patřily k elitě rakouského vojska a přinesly v těchto dnech neobvykle vysoké oběti.

1915 - v tomto roce proběhly odvody obranyschopných mužů v Berouně.

4. dubna byly zavedeny lístky na mouku a chléb. Dospělí a děti obdrželi na hlavu 1,40 kg mouky nebo 1,96 kg chleba. 1. května proběhl sběr kovů za účelem vylepšení surovinových potřeb pro válečný průmysl. Sběr obsahoval především domácí spotřebiče z mědi a mosazi, jako např. kuchyňské moždíře, lustry, sošky, dveřní kliky atd. Od 2. května byli lidé povinováni podpisem válečných půjček. 23. května uveřejnil císař František Josef I. Manifest o vyhlášení války Itálii. Itálie přešla od neutrality do nepřátelského tábora, protože jí spojenecké velmoci (Spojenci), státy Dohody (Velká Británie, Francie a Rusko) slíbily prodloužení státní hranice až k Brenneru, dále měla obdržet Istrii a část Dalmácie. Tím najednou vznikla pro Rakousko nová fronta.

21. července stály: 1 l císařského piva 60 haléřů, 1 l stáčeného piva 48 haléřů, 1 l mléka 24 haléřů, 1 kg cukru 95 až 97 haléřů, 1 kg másla 4,80 korun, 1 vejce 12 haléřů, 100 kg brambor 8 až 11 korun. 7. září následoval úpis třetí válečné půjčky. 25. listopadu se poprvé objevily lístky na máslo.

Tohoto roku opustil Tomáš Masaryk, důležitý politik Čechů, svou vlast, aby bojoval za český stát především v USA. Jeho pomocník, dr. Beneš, agitoval v Paříži a Londýně. Oba využili každou nabízenou

příležitost k tomu, aby přesvědčili Američany, Francouze a Angličany o tom, že již samotné „historické zásluhy Čechů“ ospravedlňují jejich nárok na vlastní stát.

1916 - 28. ledna byla nařízena povinnost sloužit ve válce až do 55. roku života. 15. března byly zavedeny lístky na cukr. Kromě toho následovalo zavedení tří bezmasých dnů v týdnu, které naše obyvatelstvo tolik nesoužily, neboť jsme byli soběstační. 15. dubna byl vypsán termín upsání čtvrté válečné půjčky. Chléb obsahuje 20 % kukuřičné příměsi. 30. dubna je zaveden letní čas, hodiny jsou posunuty o hodinu dopředu. Od 15. července existují lístky na kávu. V tomto roce musí být pro válečné účely odevzdány všechny užitkové předměty z mědi, mosazi, zinku a cínu. Tímto jsou odevzdány měděné kotle, mosazné močdírky, koňské rolničky a kostelní zvony a to oproti jen nepatrnému odškodnění.

Na svátek Všech svatých, 1. listopadu, bylo úředně zakázáno zapalování svíček na hrobech. 21. listopadu zemřel císař František Josef I. ve věku 86 let, jeho nástupcem se stal Karel I. Už 25. listopadu byla podepsaná pátá válečná půjčka. Nabídku k míru Trojspolku z 12. prosince 1916 Spojenci odmítli. Nový rakouský císař Karel I. chtěl přinést svým národům mír a tajně vyjednával, využívaje příbuzenských vztahů se Spojenci. Tato skutečnost vyšla najevo zveřejněním ze strany francouzské vlády. Rakousko-Uhersko bylo donuceno k věrnosti Trojspolku, avšak stále méně souhlasilo s válečnými cíli Německa.

Z církevní kroniky: „V září 1916 zažil náš milý kostel velmi smutnou událost. Dva největší zvony byly odebrány pro válečné účely. V sobotu 23. září přišel vojenský oddíl a snal je. Tohoto smutného představení se zúčastnili také lidé. Zvony, které po dlouhá desetiletí obyvatelům obce sdělovaly radost a utrpení, musely také jako „potřebné“ táhnout do války a nikdy více se nevrátily zpět. V očích diváků bylo možno vidět slzy, když tyto drahé zvony byly vojáky shozeny oknem dolů z věže. Lidé v tom neviděli žádné dobré znamení, každý mínil, že toto nemůže státu přinést požehnání. Byla to pravda nebo omyl? To nám řekne budoucnost.“

1917 - 19. ledna narukovali poslední odvedení zemští útočníci. Neomezená ponorková válka přiměla Američany 6. dubna vyhlásit válku Německu. I přes nedostatečný potravinový příděl prostřednictvím lístků byla výživa obyvatel, kteří nebyli sedláky, vcelku uspokojivá a to díky vlastnímu pěstování brambor, zelí, mrkve a červené řepy.

Zatímco čeští poslanci ve vídeňském parlamentu ještě stále vyznávají svou věrnost Rakousku, vede už Masaryk a jeho stoupenci v Americe jednání o založení vlastního státu. V pozdním létě tohoto roku obdrželi váleční protivníci spis „Náš stát a světový mír“ s pěti zemskými

mapami od Hanuše Kuffnera, zřejmě šlo o krycí jméno dr. Beneše, který po skončení války uplatňoval pro český stát následující územní nároky, jak uvedeno níže:

Požadoval následující:

1. Slezsko až k Odře,
2. od Braniborska a Saska území až k čáře Frankfurt nad Odrou jižně od Berlína, Luckenwalde až k Labi, Labe nahoru až k linii Drážďany-Riesa a severní svah Krušných hor,
3. od Bavorska území od Hofu k Řeznu a dolů po toku Dunaje až k Pasovu,
4. od Rakouska území vlevo od Dunaje až k Vídni. Tento zábor země měl pravděpodobně následovat z hlediska vyhnání obyvatelstva z tohoto území, jinak by totiž „Česko“ mělo více Němců na státním území, nežli Čechů a Slováků, což jistě nebylo cílem českých emigrantů.

1918 - 25. května je podepsána 8. válečná půjčka. Dle císařského manifestu císaře Karla I. ze 17. října by mělo být Rakousko přeměněno ve spolkový stát, v němž si má každý z národů zřídit své vlastní státní uspořádání. Toto rozhodnutí bylo v souladu se 14bodovým programem amerického prezidenta Wilsona z 8. ledna 1918, který odkazoval především na právo sebeurčení národů.

Němci v Čechách, na Moravě a v rakouském Slezsku se uskupili v říjnu 1918 na základě svobodného rozhodnutí do provincie „Německo-Rakousko“. Německo-rakouské provizorní Národní shromáždění ve Vídni se 21. října před založením první „Československé republiky“ usneslo na následujícím závěru: „Německo-rakouský stát nárokuje územní svrchovanost nad celým Němci osídleným územím, obzvláště v Sudetech. Jakákoliv anexe území, které je obýváno německými dělníky, sedláky a občany, jinými národy, bude odporovat německo-rakouskému státu.“

1918 - ve znamení práva na sebeurčení byla 28. října v Praze a ve Washingtonu vyhlášena Československá republika.

Motto státu: „Pravda vítězí“, které se nachází i na státním znaku. Tento stát měl sice svou vlastní vládu, ale hranice bylo ještě potřeba dotvořit, neboť německo-české, německo-moravské a rakousko-slezské území se mezitím staly německo-rakouskými provinciemi.

Na základě Spojenci vyhlášeného práva národů na sebeurčení se dalo očekávat, že na mírové konferenci bude respektováno přání německé strany. Na těchto německých územích byla zavedena správní a hospodářská opatření a postaveny lidové obranné jednotky.

Rakouské c. a k. okresní hejtmanství v Berouně bylo 1. listopadu 1918 převzato českým státem. První úředník okresního hejtmanství, František Sedláček, se velmi snažil o náhradu německých místních názvů českými, bez výjimky všechny obce jeho kraje byly totiž čistě německé. Bärn byl přejmenován na Beroun, Stadt Liebau překřtěno na Město Libavá. Bautsch se od nynějška nazýval Budišovem a Altwasser, známé poutní místo, obdrželo v českém překladu název Stará Voda. Podobně byly přeloženy Rudelzau na Rudoltovice, Siegertsau na Zigartice. Obec Liebenthal si musela nechat líbit výjimku. Protože se nacházela přímo u hranic okresu Hranice (na Moravě), dostala tato obec jméno českého souseda Luboměř v kraji moravské Hranice s přídavkem: pod Strážnou, což je pod strážnou horou. Správně přeloženo by se měla jmenovat Milovani, ale tak se již nazývala obec Milovany v bezprostřední blízkosti.

3. listopadu 1918 podepsalo Rakousko-Uhersko dohodu o klidu zbraní, tím skončila světová válka.

1918 - už 11. listopadu bylo německo-rakouské národní shromáždění se všemi k němu přínáležejícími provinciemi jednohlasně přijatým zákonem prohlášeno za součást německé republiky. (Oficiální název Německa byl Německá říše, v rámci říše jednali představitelé Výmarské republiky – spolkový stát složený z původních zemí německého císařství.) Německá republika se nejprve chovala vyčkávací a nevyšla vstříc německo-rakouské prosbě o ochranné obsazení sudetoněmeckých území. Tento zákon musel být postaven mimo platnost na nátlak vítězných mocností, také Národní radou ve Vídni ustanovené referendum o této otázce bylo zakázáno. Ve dvou spolkových zemích (Tyrolsko a Salzburg) bylo referendum provedeno. Pro připojení k Německu se vyslovila většina 98, resp. 99 %.

Češi započali kolem 24. listopadu s obsazováním sudetoněmeckých oblastí. Při obsazování Moravské Třebové stříleli Češi na demonstrující, neozbrojené Němce a zabili tak tři ženy, jednoho žáka a jednu žákyni. Nově vytvořená vláda na území provincií německých Čech, německé Moravy a Slezska byla vyhnána.

Anexe všech takových území, která Beneš považoval za nezbytná pro budoucí ČSR z hlediska hospodářské a vojenské stability, byla započata nejpozději v týdnech těsně před začátkem Pařížské mírové konference. Čechům přitom přišla vhod úplná bezmoc německého obyvatelstva a zmatené politické vztahy v Německu a Rakousku. Tak došlo k naplnění plánů a Češi doufali, že se v budoucnu už nikomu nepodaří je změnit. Tento úmysl byl opravdu realizován.

Při této akci spolupracoval francouzský maršál Foch a francouzské Ministerstvo zahraničních věcí, protože to koneckonců odpovídalo

bezpečnostním a mocenským francouzským zájmům ve střední Evropě. ČSR se tak stala valem proti budoucí možné německé expanzi, proti maďarskému revisionismu a proti bolševickému nebezpečí, bez ohledu na přání národních skupin.

Prezident Masaryk, sám synem německé matky a údajně slovenského otce, což je až dodnes velmi sporné, po svém návratu z exilu 23. 12. 1918 prohlásil: „Němci obydlené části území jsou a zůstanou navždy naše. My jsme si tento stát vybojovali a státoprávní uspořádání našich Němců, kteří tu kdysi přišli jako migranti a kolonisté, je tímto navždy pevně stanoveno. My máme dobré právo na bohatství celé naší země.“

V zimě 1918/1919 se v obci silně rozšířila španělská chřipka. Velmi mnoho lidí onemocnělo a žádný dům jí nezůstal ušetřen. V mnohých domech byli nemocní všichni, takže nebo nikoho, kdo by o nemocné pečoval a mohl obstarat dobytek. I na faře byli všichni nemocní. Nemoc, díkybohu dobře přešla a nikdo z naší obce nezemřel.

1919 - první lednové dny byly neobvykle teplé a tak slunné, že sedláci mohli pracovat na polích. Teplota vystoupala až k 19 stupňům Celsia ve stínu.

Pařížské mírové konference se zúčastnili českoslovenští delegáti jako zástupci vítězných mocností. Beneš uvedl v otázce přičlenění Sudet k ČSR následující důvody: „Počet Němců nedosahuje 2,4 milionů, nýbrž jen 1,6 milionů, neexistují čistě německé okresy, Němci se rozpadli do tří geografických skupin bez politické a hospodářské sounáležitosti. Němci jsou jen kolonisty a na české území byli vysláni vídeňskými úředníky za účelem germanizace původně českého území a přírodní hranice jsou pro nový stát nezbytné.“

Deset Benešových dekretů, které byly předloženy na mírové konferenci, a které obsahují řadu nepravd, vrhají špatné světlo na celou mírovou konferenci, především proto, že Benešův přítel, vedoucí politického oddělení francouzského Ministerstva zahraničních věcí, vlivný podporovatel českých nároků, tam zastával funkci předsedy rady „Výboru pro nové státy“. V Dekretu č. 2 byly uvedeny teritoriální požadavky nového státu (str. 28,29) a tam bylo mj. navrženo vytvoření koridoru, který by spojil Československo s Jugoslávií, a tím bylo odděleno Rakousko od Maďarska. Na území koridoru, který měl z poloviny připadnout ČSR a z poloviny Jugoslávii, žilo 300 000 Rakušanů a 200 000 Maďarů. V tomto dekretu Beneš požadoval také mezinárodní status na nejdůležitější evropské toky na nejdůležitější železniční spoje v Německu, především mezi Prahou a Paříží přes Štrasburk. To by znamenalo, že železnice přes Norimberk, Stuttgart a Karlsruhe by se dostala pod francouzsko-českou kontrolu.

Hlavním cílem všech Benešových návrhů bylo uškodit Německu.

V jednom interview poskytnutém v lednu 1919 francouzskému listu LE MONDE Masaryk tvrdil, aniž by bral v potaz podíl německého obyvatelstva ve výši 23,4 %: „Česká jazyková hranice souhlasí se státní hranicí. Jen na západě a severu Čech se nacházejí v důsledku silného přistěhovalectví posledních století na četných místech německé menšiny. Jsem přesvědčen, že zde dojde k rychlé denacifikaci.“

20. února 1919 Masaryk v listě „Martin“ uvedl: „Jsem ostatně přesvědčen, že tato území budou rychle denacifikována.“ Během oslav Sokola se ve „Zlaté Praze“ objeví: „Němci musí být vyhnáni za hranice bičem.“

Zástupci německo-rakouské republiky a vlastní, jim připojená delegace Sudet pod vedením Lodgmana, předložili podrobný dekret, jehož jádro tvořil nárok na sebeurčení prostřednictvím referenda. Německý říšský prezident Fridrich Ebert 6. února 1919 ve Výmaru prohlásil: „Nemůžeme se vzdát úmyslu sjednotit celý německý národ v rámci jedné říše.“ Konference však tyto návrhy nepřijala a nároky ze strany rakouského a výmarského národního shromáždění tak zůstaly bezúspěšné.

Evidence padlých za 1. světové války, jak se uchovává ve vojenských archívech

(údaje vyhledal Martin Šustek)

Příjmení a jméno	<i>Tybl Alois</i>
Hodnost a pluk	<i>maj. č. střel. pl. 3.</i>
Datum a místo narození (polit. okres, země)	<i>1893. Spalov, Hanice, Morava.</i>
Příslušnost (polit. okres, země)	<i>tuč.</i>
Datum a místo úmrtí (polit. okres, země)	<i>25/9. 1919. v nem. na Egeršláci v Vladimírově, v blízk. Prahy.</i>
Datum pohřbu	
Označení hřbitova a místo (polit. okres, země)	<i>na hřbitov „Uhlí“ v Vladimírově.</i>
Oddělení, číslo hrobu	
Opsáno podle	<i>mat. D. 27. hranice u Z. V. P. 800.</i>
Úmrtí kniha: tom., fol.	<i>tom. I., fol. 112</i>
Tiskárna MNO. — 1103-36.	

Příjmení a jméno	<i>Šimbrgř Frant.</i>
Hodnost a pluk	<i>vý.</i>
Datum a místo narození (polit. okres, země)	<i>1829 Grahov - Hranice Morava.</i>
Příslušnost (polit. okres, země)	<i>tyč.</i>
Datum a místo úmrtí (polit. okres, země)	<i>28/6. 1915 prot. nem. Ozrak poblíž Boleho</i>
Datum pohřbu	
Označení hřbitova a místo (polit. okres, země)	
Oddělení, číslo hrobu	
Opsáno podle	<i>mat. D. 27. hranice pl. 2. u 200. 13200</i>
Úmrtí kniha: tom., fol.	<i>tom. I. fol. 50</i>
Tiskárna MNO. — 1103-36.	

Příjmení a jméno *Foltyn Roman*

Hodnost a pluk *voj.*

Datum a místo narození *1875*
(polit. okres, země) *Luboměř - Hranice*
Morava

Příslušnost *Čij*
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí *4. 5. 1915*
(polit. okres, země) *Arice - Stanolizec*
s Halic

Datum pohřbu *28. 5. 1915*

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) *na voj. hř.*

Oddělení, číslo hrobu

Opsáno podle *mat. Dv. Hranice*
ul. v 200. Bpmt

Úmrtí kniha: tom., fol. *tom. I. fol. 20*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Biskup František*

Hodnost a pluk *domovní vojín zeměbr.*
p. p. o. B.

Datum a místo narození *1896*
(polit. okres, země) *Luboměř - Hranice*
Morava

Příslušnost *Čij*
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí *27. 6. 1916*
(polit. okres, země) *Jezerouvice u*
Radnicelova, Halic

Datum pohřbu *28. 7. 1916*

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) *v Jezerouvicích*

Oddělení, číslo hrobu *1.*

Opsáno podle *mat. Dv. Hranice*
ul. v 200. Bpmt

Úmrtí kniha: tom., fol. *tom. I. fol. 54.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Biskup Alois*

Hodnost a pluk *voj. zeměbr. B.*

Datum a místo narození *19. 10. 1897*
(polit. okres, země) *Luboměř*
Hranice - Morava

Příslušnost *maďarská*
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí *29. 12. 1915*
(polit. okres, země) *Stromanov*
Čekal. Halic

Datum pohřbu *29. 1. 1916*

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) *Stromanov*
1.

Oddělení, číslo hrobu *1.*

Opsáno podle *mat. zeměbr. B.*
ul. v 200. Bpmt

Úmrtí kniha: tom., fol. *tom. I. fol. 19.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Ambrož Frant.*

Hodnost a pluk *voj.*

Datum a místo narození *1897*
(polit. okres, země) *Luboměř - Hranice*
Morava

Příslušnost *Čij*
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí *16. 12. 1917*
(polit. okres, země) *Černá - Ježana*
v Ržimáci

Datum pohřbu *17. 12. 1917*

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) *v Ržimáci - Ježana*

Oddělení, číslo hrobu

Opsáno podle *mat. Dv. Hranice*
ul. v 200. Bpmt

Úmrtí kniha: tom., fol. *tom. I. fol. 50.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Karol

Příjmení a jméno
 Šustek
 Hodnost a pluk
 vojín, vojenská policia.
 Datum a místo narození
 1896, Spálov, okres po
 (polit. okres, země)
 tatnice, zem Moravskoslezská.
 Příslušnost
 příslušný tamtéž.
 Datum a místo úmrtí
 29/6. 1919 v Klášterku, v
 (polit. okres, země)
 Trnave, okres Trnava, zem Slo-
 venská.
 Datum pohřbu
 1/7. 1919 na voj. cintorine v
 Trnave, okres Trnava, zem Slo-
 (polit. okres, země)
 venská.
 Označení hřbitova a místo
 Oddělení, číslo hrobu
 Opsáno podle
 matráky býv. voj. invalidovne
 uloženéj u voj. duch. správy kat. u 9 divi-
 zie v Trnave.
 Úmrtí kniha: tom., fol.
 tom. XIII, fol. 159.
 Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno
 Šustek Josef
 Hodnost a pluk
 vojín
 stál. pl. 2.
 Datum a místo narození
 1899.
 (polit. okres, země)
 Spálov, Trnava, Morava.
 Příslušnost
 táž.
 Datum a místo úmrtí
 7. 7. 1918.
 (polit. okres, země)
 r. zál. nem. r. Trnave, Morava.
 Datum pohřbu
 Označení hřbitova a místo
 (polit. okres, země)
 na hřbitově re
 Spálově, Trnava, Morava.
 Oddělení, číslo hrobu
 Opsáno podle
 mat. D. O. T. Trnava
 u Z. V. V. Brno.
 Úmrtí kniha: tom., fol.
 tom. II, fol. 85.
 Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno
 Šustek František
 Hodnost a pluk
 voj. ppl. 54
 Datum a místo narození
 1893.
 (polit. okres, země)
 Spálov, Trnava, Morava.
 Příslušnost
 Datum a místo úmrtí
 5/8. 1916.
 (polit. okres, země)
 Holostkov, Plomocen, Rakúši.
 Datum pohřbu
 5/8. 1916
 Označení hřbitova a místo
 (polit. okres, země)
 u kostela Holostkov.
 Oddělení, číslo hrobu
 Opsáno podle
 mat. ppl. 54/ 6
 u Z. V. V. Brno.
 Úmrtí kniha: tom., fol.
 tom. II, fol. 108.
 Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno
 Šustek František
 Hodnost a pluk
 vojín
 domobr. ppl. pl. 92.
 Datum a místo narození
 1894.
 (polit. okres, země)
 Luboměř, Trnava, Morava.
 Příslušnost
 Spálov, Trnava, Morava.
 Datum a místo úmrtí
 19/7. 1916.
 (polit. okres, země)
 r. zál. nem. r. Slouhy Jace,
 Týž rku, r. Rakúši.
 Datum pohřbu
 20/7. 1916.
 Označení hřbitova a místo
 (polit. okres, země)
 na voj. hřbitově
 r. Slouhy Jace.
 Oddělení, číslo hrobu
 Opsáno podle
 mat. D. O. T. Trnava
 u Z. V. V. Brno.
 Úmrtí kniha: tom., fol.
 tom. II, fol. 110.
 Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Kustek Alois*

Hodnost a pluk *vojín zem. p. pl. 13*

Datum a místo narození *19. p. star. Spálov*

okres Hranice Morava

Příslušnost *neudáno*

Datum a místo úmrtí *27. IV. 1915*

okres Chotěbuz

Datum pohřbu *27. IV. 1915*

Označení hřbitova a místo *komarovský*

Oddělení, číslo hrobu *1*

Opsáno podle *mat. zem. p. pl. 13 u l. 2. v. v. Benu*

Úmrtí kniha: tom, fol. *tom. I. fol. 16*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Horák Josef*

Hodnost a pluk *ry. pl. 54.*

Datum a místo narození *2. 3. 1886.*

v Luboměřu

Hranice Morava

Příslušnost *1*

Datum a místo úmrtí *8. 1. 1916.*

Bohlašín za mrtva.

Datum pohřbu *1*

Označení hřbitova a místo *1*

Oddělení, číslo hrobu *1*

Opsáno podle *mat. ry. pl. 54. 6*

u l. 2. v. v. Benu

Úmrtí kniha: tom, fol. *tom. I. fol. 144.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Leš František*

Hodnost a pluk *vojín zeměp. pl. 15.*

Datum a místo narození *21. 12. 1889.*

Luboměř, Hranice, Morava.

Příslušnost *tal.*

Datum a místo úmrtí *17. 1. 1915.*

ve voj. um. o. 13. v. Markov,

Rusko.

Datum pohřbu *1*

Označení hřbitova a místo *na hřbitově v Markov.*

Oddělení, číslo hrobu *1*

Opsáno podle *mat. D. O. V. Hranice*

u l. 2. v. v. Benu.

Úmrtí kniha: tom, fol. *tom. I., fol. 44.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno *Kubica Josef*

Hodnost a pluk *plukovník náhradník a důstojník*

pluk. pluk. č. 13.

Datum a místo narození *14. 1. 1890. Hradec*

okres Hranice Morava

Příslušnost *česká*

Datum a místo úmrtí *závěsným listem 1918*

v rakouském armádě

Hradec Králové a Olomouc a Píseň

Datum pohřbu *neudáno*

Označení hřbitova a místo *1*

Oddělení, číslo hrobu *1*

Opsáno podle *úmrtí mrtví v rakouském armádě*

u l. 2. v. v. Benu.

Úmrtí kniha: tom, fol. *1, fol. 44.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Příjmení a jméno Kubica František

Hodnost a pluk vojv. nem. p. pl. 15

Datum a místo narození 1887, Spomau
(polit. okres, země) okres Branná
země Moravskoslezská

Příslušnost
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí 18. VII. 1915
(polit. okres, země) bojiště u Liebače
Rusko

Datum pohřbu 19. VII. 1915

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) bojiště u Liebače
Rusko

Oddělení, číslo hrobu

Opsáno podle smrtelné matičky
zem. p. pl. 15, přeloženo u IV. sboru
katolické duchovní správy v Olomouci

Úmrtí kniha: tom., fol. I, 29

Tiskárna MNO. — 1163 - 36.

Příjmení a jméno Klezla Tomáš

Hodnost a pluk vojv.
1. čs. št. pl.

Datum a místo narození 18. 8.
(polit. okres, země) Liboměř
okres Branná, Morava

Příslušnost
(polit. okres, země) čs.

Datum a místo úmrtí 6. 8. 1918
(polit. okres, země) u Kaganě v
Rusku

Datum pohřbu

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) na Litavě v
Liboměřu v Rusku

Oddělení, číslo hrobu

Opsáno podle matky p. pl. (58) 6
- G. v. v. Brno

Úmrtí kniha: tom., fol. tom I, fol 12

Tiskárna MNO. — 1163 - 36.

Příjmení a jméno Klavar Klement

Hodnost a pluk ales.
ppl. 54,

Datum a místo narození 1882
(polit. okres, země) Prácheň
okres Morava
československá

Příslušnost
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí 4. 14. 1915
(polit. okres, země) Verpnom,
ukraj.

Datum pohřbu 4. 14. 1915

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země) u Verpnomu

Oddělení, číslo hrobu voj. odd.

Opsáno podle matky
ppl. 54,
u 2. v. v. Brno

Úmrtí kniha: tom., fol. tom. IV, fol 33

Tiskárna MNO. — 1163 - 36.

Příjmení a jméno Hordíček František

Hodnost a pluk vojv.
ppl. 54,

Datum a místo narození 1. 12. 1890
(polit. okres, země) Lydkov
okres Morava
československá

Příslušnost
(polit. okres, země) okres Branná, Morava

Datum a místo úmrtí 29. 16. 1917
(polit. okres, země) prohlášen za mrtva

Datum pohřbu

Označení hřbitova a místo
(polit. okres, země)

Oddělení, číslo hrobu

Opsáno podle matky
ppl. 54,
u 2. v. v. Brno

Úmrtí kniha: tom., fol. tom. IV, fol 113

Tiskárna MNO. — 1163 - 36.

Počasí v oblasti Oderských vrchů v roce 2017

Ing. Josef Vlček, Heltínov

Do nového roku 2017 jsme vstoupili v neděli. Zimní ráz počasí, který se objevil hned po Vánocích 2016, se udržel po celý měsíc leden. Takzvaná „Tříkrálová zima“ přinesla kruté mrazy (7. 1. rtuť teploměru ukázala ráno $-18,5\text{ }^{\circ}\text{C}$!!!), jež naštěstí netrvala dlouho (do 12. 1.), ale ani potom se denní teploty nedostaly příliš nad nulu. Řeka Odra zamrzla a led na Odře vydržel po celý měsíc. Sněhu ale příliš nenapadlo, většinou leželo okolo 15 cm na lukách a polích. Sťahovací ptáci rozšířili v České republice virus tzv. ptačí chřipky, takže koncem ledna se tato nebezpečná nemoc vyskytovala už nejméně na 12 místech v ČR a samozřejmě i jiných lokalitách Evropy. Podle meteorologů byl leden 2017 sedmý nejchladnější od roku 1961.

Měsíc únor přinesl ve své první polovině hodně nezdravých mlh. Mrazy již značně polevily, také sněhu ubylo (průměrná sněhová pokrývka se pohybovala většinou do 10 cm). 20. 2. se ale dostavila výraznější obleva a sníh během několika dnů zcela roztál. V Jakubčovicích se zvedla hladina Odry až ke značce 110. 24. 2. nás překvapila silná vichřice od západu, která přinesla ochlazení a sněhové přehánky. Změna počasí byla ale jen krátkodobá a konec února byl poznamenán již předjarní pohodou. Stojí ještě za zmínku, že 9. 2. se v důsledku dlouhotrvajících mlh vytvořila na stromech a drátech elektrického vedení silná námraza, která lámala nejen větve, ale i celé stromy. Na cestě mezi Heltínovem a Luboměřem došlo tak k dočasnému omezení dopravy.

Zatímco měsíc leden vykázal odchylku $-3,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ od dlouhodobého normálu, měsíc únor byl naopak teplejší než obvykle s odchylkou $+1,9\text{ }^{\circ}\text{C}$, konstatovali meteorologové.

„V březnu vítr z břízy (z jihu) fouká,“ říká stará lidová moudrost. Skutečně začátek měsíce byl až neobvykle teplý, když převažovalo právě jižní proudění. Z tohoto důvodu se u nás již v průběhu března nevytvořila trvalá sněhová pokrývka, ačkoliv několikrát padal sníh, jenž ale hned roztál. V pražském Klementinu naměřili druhý nejteplejší březen od začátku pozorování, tedy za celých 242 let!!! Teplotní rekordy ovšem padaly i na jiných místech v republice už od koncem února. 4. 3. dosáhl bouřlivý jižní vítr v nárazech síly vichřice, avšak nezpůsobil větší škody. Teplotně nadprůměrný březen urychlil rozvoj vegetace (již začátkem března rozkvetly sněženky, koncem měsíce jsme mohli spatřit louky plné petráčků). Předčasně se v přírodě začala vyskytovat i nebezpečná klíšťata. Předchozí zimní měsíce byly poznamenány nedostatkem vodních srážek a ani březen v tomto směru nebyl nijak výjimečný (spadlo pouze 47,5 mm). Nejteplejším dnem měsíce se stal 28. 3., který s průměrnou denní teplotou více než $11\text{ }^{\circ}\text{C}$ připomínal spíše květen.

Březnový předčasný nástup jara vystřídal studený duben, i když začátek měsíce tomu příliš nenavštěvoval. Vždyť ještě 2. 4. ukázal teploměr až $+20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Pak už se ochlazovalo a především druhá polovina měsíce se vyznačovala velmi studeným počasím. 19. 4. přinesl celodenní

mrazivé počasí (průměrná denní teplota - 3 °C) s vydatným sněžením. Sněhová bouře způsobila toho dne problémy řidičům na silnicích. Mezi 18. - 21. 4. se v oblasti Oderských vrchů udržovala sněhová pokrývka, jež dosáhla výšky až 25 cm. Závěr dubna (25. - 28. 4.) byl opět mimořádně deštivý a chladný, padal i mokrý sníh. Připomeňme si, že velikonoční svátky, jež připadly letos na polovinu dubna, přinesly spíše podmračenou oblohu a přeháňky. Pouze Velký pátek byl docela slunečný. Duben alespoň zčásti smazal srážkové manko předchozího období, když spadlo celkem 99 mm srážek.

Říká se, že „v máji nemá pastýři hůl oschnout“. Zemědělci tedy dávali přednost spíše deštivějšímu a chladnějšímu průběhu počasí, které pak pro ně se stávalo zárukou dobré úrody. Letošní květen ale tyto předpoklady určitě nesplňoval. Teplotně byl o 1,4 °C nad normálem a kromě první dekády, kdy občas ještě přšelo, ve zbytku měsíce převládala suchá povětrnost. Za celý květen spadlo jen 49 mm srážek a uvážíme-li, že hlavně závěr měsíce se vyznačoval již poměrně vysokými teplotami a často celodenním slunečním svitem, nelze se divit, že voda začínala být nedostatkovým zbožím nejen pro zemědělce, ale i pro zahrádkáře. Další vývoj počasí v letních měsících ukázal, že vyprahlou krajinu přece jen občas zavlažil déšť, takže nenastalo katastrofální sucho jako v roce 2015. Bouřky se silnými lijáky náš kraj prozatím mívají (již 13. 5. průtrž mračen v Bruntále, okolo 20. 5. západní Čechy) až do 23. 5., kdy se v odpoledních hodinách strhla krátká bouře s lijákem, kterou „stáhla“ řeka Odra (u nás spadlo jen 7,5 mm deště, kdežto v nedalekých Jakubčovicích 30 mm!,

a to během 40 minut). Objevilo se i krupobití, jež ale naštěstí nebylo intenzivní, takže nezpůsobilo přílišné škody.

Červen přinesl zpočátku dny prozářené sluncem. Ale již 4. 6. zasáhla náš kraj série několika bouřek s vydatnými lijáky. Prudký déšť na některých místech zanechal na vozovce nánosy bahna a písku, poškodil tak silnici pod Heltínovem. Ačkoliv Medardův den (8. 6.) tentokrát nepřinesl žádné srážky, nebyl červen celkově ani příliš suchý, ale ani příliš mokrý, neboť období s pěknými dny občas vystřídala bouřka nebo dešťová přeháňka. Počasí bylo příznivě nakloněno všem, kdo se snažili dostat za sucha seno pod střechu. Nicméně lesy stále trpěly nedostatkem vody, hříby u nás nerostly. Hlavně ke konci června se vyskytlo několik horkých letních dnů (nejteplejší den, 28. 6., měl u nás odpolední teplotu 28 °C). Pro zajímavost - ve Strážnici na jižní Moravě naměřili 35 °C.

Podobně jako předchozí červen můžeme i červenec označit jako srážkově normální. Nejvíce deště spadlo při dvou silných bouřkách (10. a 22. 7.), avšak v lesích stále houbaři nic nenacházeli, ačkoliv v Čechách údajně již houby začaly růst. Stejně jako v červnu byl nejteplejší samotný závěr měsíce, když se teploty dotkly 29 °C. Nastalo ideální počasí nejen pro žňové práce, ale i pro letní rekreaci.

Srpen začal stejně, jak červenec skončil. Snad ještě většími a úpornějšími vedry. Již 1. 8. ukázal náš teploměr na hodnotu 31,5 °C, čímž, jak se ukázalo, se tento den stal v našich podmínkách vůbec nejteplejším dnem roku 2017. Rekordy ovšem padaly i jinde: v Ostravě 35 °C, v Českých Budějovicích 36, 4 °C, ve Strážnici

38,3 °C . Nejen začátek měsíce, který byl nezvykle horký, ale i ve zbytku srpna převládala teplá a poměrně suchá povětrnost. V porovnání s červencem byl tak srpen ještě teplejší. Žádné trvalé deště se neobjevily, šlo převážně o přeháňky, které zavlažily krajinu a opět odešly. Srážková činnost byla ovšem nakumulovaná zejména mezi dny 10. - 12. 8., když napršelo 57 mm vody, přičemž měsíční úhrn srážek činil 71,3 mm. Při bouřce 10. 8. (svátek sv. Vavřínce - hody v Luboměři) lámala víchřice větve stromů a náraz prudkého větru strhl střechu boudy v Luboměři na „Drahách“. Druhá polovina srpna se vyznačovala již podstatně klidnějším a sušším počasím, typickým pro pozdní léto. Rtuť teploměru v těch dnech už nevyšplhala nad 26 °C.

Náhly zvrát nastal hned od 1. 9., kdy se výrazněji ochladilo a nastaly deště. Ráz počasí udávalo převládající severozápadní až severní proudění a záhy jsme si museli zvyknout na chladné podzimní dny. Zdálo se, že v letošním září skutečně „přišlo už na léto stáří“, jak tvrdí lidové pořekadlo. Vždyť v průběhu celých 30 dnů vystoupila odpolední teplota na 20 °C pouze dvakrát. Ačkoliv jsme ranní mrazíky ještě nezaznamenali, zvyšovalo pocit chladu trvalé deštivé a vlhké počasí. Konečně i v lesích a na loukách začaly růst okolo 15. 9. hříby ve velkém množství. Srážkový průměr byl překročen skoro dvakrát (napršelo 137,5 mm vody!!!) a to je podstatně více, než v kterémkoliv letním měsíci tohoto léta. Teprve několik dní před svátkem sv. Václava deště ustaly a jasná slunečná obloha signalizovala nástup babího léta.

Ještě první říjnové dny byly ve znamení slunečného počasí, ale již od 3. 10. se ochladilo a přišlo. Druhá vlna

babího léta pak proběhla ve dnech 12. - 20. 10., když odpolední teploty se dostaly ještě i nad hranici 15 °C (17. 10. dokonce 18 °C). Babí léto bylo tentokrát ukončeno studenou frontou od západu, která do Čech přinesla i bouřky. 29. 10. zasáhl naši republiku a potažmo i velkou část Evropy orkán Herwart, který vyvracel stromy, zpřetrhal dráty elektrického vedení a namnoze přerušil dopravu na řadě železničních tratí. Podle meteorologů se zmíněný orkán stal druhou nejsilnější větrnou bouří po orkánu Kyril, který se přes naše kraje přehnal v roce 2007. Herwart způsobil nejvíce škod v Čechách. Závěr měsíce října byl již hodně studený a deštivý. I přesto ještě stále v lesích se objevovaly houby. Je zajímavé, že ačkoliv byl říjen - s výjimkou krátkého období babího léta - poměrně chladný, nevyskytly se u nás ranní mrazíky, které pro toto roční období bývají typické.

Zatímco první polovina listopadu přinesla spíše typicky podzimní počasí s častými mlhami a ranními mrazíky, druhá polovina měsíce měla již zimní charakter. První sněžení jsme zaznamenali 13. 11. Mokrá sníh se ovšem neudržel a rychle na zemi roztál. Sněhové přeháňky, které se objevily 19. 11. a i v následujících dnech, už vytvořily slabou sněhovou pokrývku (okolo 3 cm), která sice při výrazné oblevě mezi 22. - 25. 11. docela rychle zmizela, avšak závěr listopadu přinesl další sněhovou nadílku (až 15 cm). Ještě je třeba připomenout, že v noci z 19. na 20. 11. (okolo jedné hodiny) jsme mohli zaznamenat bouřku, při níž se nejméně třikrát zablesklo a vzdáleně zahřmělo. Po bouřce se následně ochladilo a sněžilo, jak už jsem uvedl na jiném místě. Podobně jako předchozí říjen byl i listopad na srážky poměrně bohatý.

Říká se, že „listopadové hřmění pšenici ve zlato mění". Takže podle této pranostiky bychom mohli očekávat velmi dobrou úrodu obilí v následujícím roce. Mokřý sníh, který napadl 30. 11. během dne, způsobil četné škody, když polámal větve stromů a způsobil v lese vývraty.

Závěrečný měsíc roku 2017 přinesl velmi proměnlivou, spíše však mírnou zimu. Srážkově podprůměrný měsíc: napršelo a nasněžilo pouze 37 mm, což představuje jen 65 % z obvyklého normálu. Prosinec začal s mrazy, které ve dnech 11. - 12. 12. vystřídala náhlá obleva, provázena bouřlivým jižním větrem. Sníh rychle roztál. Některé meteorologické stanice zaznamenaly v těchto dnech teplotní rekordy. 10. 12. zasáhlo část severní Moravy a Slezska zemětřesení o síle asi 3,5 magnituda. Podobné silné zemětřesení se v této oblasti Opavska objevilo naposledy v roce 1931. Epicentrum zemětřesení určili vědci někde u Hlučína, a sice v hloubce asi 12 km. V oblasti Oderských vrchů nebylo toto zemětřesení pozorováno. Vánoční obleva se stává již tradicí a dostavila se i tentokrát už 23. 12. při silném západním větru. Nejtepleji bylo na Štědrý den, když odpoledne ukázal teploměr k hodnotě + 6 °C. Po přechodném ochlazení padaly nové teplotní rekordy na Silvestra, když na Znojemsku naměřili neuvěřitelných + 14,2 °C. Pro srovnání dodávám, že u nás se rtuť teploměru vyhoupla k + 5,5 °C, takže opět se rychle ztrácel sníh, který napadl při sněhové bouři předešlého dne. Neuvěřitelné teplotní zvraty provázely, jak vidíme, oba měsíce (listopad a prosinec). Úroda ovoce byla v tomto roce velmi špatná. Stejně jako

vloni se ani letos neurodily u nás vůbec žádné vlašské ořechy, poněvadž v době, kdy začaly kvést - koncem dubna - nastalo velmi studené počasí. Na horách se vůbec neurodily švestky, v údolí podél řeky Odry byla sklizeň velmi špatná. Také jablek jsme měli zhruba polovinu množství ve srovnání s předchozím rokem. Určitou výjimku představovaly jaderničky, které daly bohatou úrodu. Po uskladnění trpěly ovšem hnilobou častěji, než bývá pravidlem. Borůvkám se v okolních lesích v posledních letech příliš nedaří. Asi má vliv skutečnost, že lesy v důsledku kůrovcové kalamity značně prořídly a změnil se tak jejich vodní režim. V letním období se objevilo velké množství bodavého hmyzu, zejména ovádů. Urodilo se také hodně červených jeřabin, což vyvolává úvahy o nadcházející tuhé zimě. Ani včelaři letos příliš nejásali. Studený a deštivý duben zavinil, že ovocné stromy nemohly normálně odkvést a být přirozeně opyleny a včely neměly tedy dostatek pastvy. Ani při kvetení lípy velkolisté a malolisté nepanovalo právě příznivé počasí. Tmavý lesní med se letos neobjevil. Určitou jistotu pro včelaře představuje kvetoucí řepka. Ovšem po řepkovém medu není velká poptávka. Velmi dobrou sezónu zaznamenali letos v průběhu září a října houbaři, když přinášeli z lesů plné košíky hub. Pokud se týká množství vodních srážek, které jsme v našem kraji naměřili, mohli bychom rok 2017 označit jako mírně nadnormální. Napršelo celkem 778 mm vody.

ŽIVOT VOJENSKÝ

Rudolf Mík

STROJOPIS: Ant. Ondřej, VII. 1986

pokračování

Když jsme se v tom snihu po zemi plazili, poněvadž jsme na nohy se pro bolest postavit nemohli, tu mimojdoucí dámy s důstojníky na nás pohlíželi, ale nikdo žádnému nepomohl. Tak tomu bylo všude po odstranění cara Mikuláše II. Nastala svobodná demokratická Rosija. Jaké tam ale byly zmatky a nepořádek, to nelze vypsati. Lezl jsem po čtvernožce ve snihu až k dvoupatrové nemocnici. Zima se mnou třepala. Zalezl jsem za těžké dveře nemocnice; rozkaz zněl: nahoru do 1. patra. Lezlo nás několik po studených cementových schodech nahoru do 1. patra. S bolestí jsem hledal kouteček, kde bych si mohl lehnouti. Světnice byly přeplněny nemocnými a umírajícími našimi zajatci. Proto jsme museli zůstat ležeti na chodbě, na cementové studené dlažbě.

Když Rusové viděli, že s námi zima třepe, dali nás do světnic na podlahu mezi postele. Bylo tam dosti teplo, ale ten švajneraj, že v noci po nás nemocní pluli. Do postele jsme se dostali teprve tenkrát, až někdo v posteli zemřel. Vedle mne zemřel blondák Maďar na tuberu, bylo to asi na třetí den po mém příchodu. Když mrtvolu odnesli, hned jsem do teplé postele vlezl nedbaje, že byla deka po chudáku špinavá a ubryndaná. Na druhé straně ode mne ležel na posteli germánský voják na touze nemoc jako já, ale bylo mu již lépe. Těšil mne, že se vyzdravím. Nebylo mi dobře, ale pozoroval jsem ten nepořádek a nekázeň.

V té světnici, ve které jsem ležel, bylo asi 15 postelí. Sanitní službu konali ruští vojáci a germánští zajatci. Tito lumpové místo aby obsluhovali bolestí se svíjející pacienty, hráli po celých dnech karty. Jestli je některý pacient volal, že chce jít na stranu, ani se mu neozvali. Až se v posteli podělal, vzali řemeny a dobře ho zbili. Tak šlo jednomu našemu Slovákovi, který ležel naproti mé posteli. Když ho bili, volal svou matku o pomoc.

Když přišel lékař, ten si ani žádného velmi nevšiml. Přešel světnici, vodil se s milosrdnou sestřičkou pod paží. To byl tehdy v Moskvě jeden bordel. Jestliže lékař někomu předepsal lepší stravu nebo trochu mléka, sežral to obsluhující personál a pacient nedostal nic. Spravedlnosti se tam nikdo nedovolal. Ruští důstojníci měli tenkrát z vojáků strach, poněvadž byla právě revoluční, neukázněná doba.

Když někdo zemřel, první se vrhli k posteli zemřelého zloději, kteří hned všechno pod hlavou mrtvolu prohlédli, zdali tam není něco cenného. Nejlépe to uměli říšští Němci (zajatci), kteří již byli delší dobu v Moskvě za saniteráky. Ruská sanita hrála karty a Germánci kradli. Takovýmto nepořádkem měli jsme všichni velký hlad.

Nemocnic bylo v jedné řadě 8 velkých budov a všechno přeplněno.

Denně umíralo mnoho našich zajatců. Každý den přijel k nemocnici vůz platěnák. Naložila se naň fůra mrtvol, plachtou se přikryla a vjo do šachty vysypati. Našel se nám tam i lékař z Moravy. Ten nám řekl tolik: Kamarádi, já bych vám pomáhal, ale čím? Léků žádných není a všude nastal obrát, svoboda a nepořádek.

Nejsmutnější podívaná byla na naše nemocné zajatce, kteří onemocněli na práci při murmaňské dráze. Ze severních končin je vezli muži na saních. Kdo na cestě zemřel, vykoulili ho ze saní na sníh za potravu vlkům a jelo se dále. Takových nemocných našich chudáků leželo mnoho v Moskvě. Viděl jsem je v jedné velké světnici. Ležel každý jako úl na posteli tváří nahoru. Celé tělo a krk oteklé. Mluvit již nemohli, jenom cosik šeptali. Dásna měli černá, zuby jim vypadávaly. Viděl jsem, jak jim sestřička mazala dásna jodem.

V oné době napsal jsem rodičům do Luboměře z Moskvy lístek, že jestli zemřu, ať ví, že jsem pohřben v Moskvě. Lístek do Luboměře došel. Potěšit mnoho nepotěšil.

Moskevské lazarety stály na malé vyvýšenině a asi 200 kroků od města. Z poschodí měli jsme krásnou podívanou na město. Viděli jsme nedaleko v městě velkou budovu bez střechy a na budově zapřaženou ruskou trojku koní v kočáře. Všechno bylo uděláno ve skutečné velikosti.

Vedle našeho lazaretu byla vojenská jízdárna ruských kadetů. Dívali jsme se na ně každý den, jak cvičí se v běhu na koně skákat. Přáli jsme si ještě jednou tak ozdravěti na úroveň oněch ruských kadetů.

Netrvalo celých 14 dnů, kdy řval po světnici ruský feldvél, že kdo může jen trochu chodit, ať se hlásí na transport dále do vnitrozemí. Ačkoliv jsem ještě bídne chodil, hlásil jsem se z té ruské matičky Moskvy pryč. Bídne jsem došel až do tramvaje (vozu elektrické dráhy) a jeli jsme skrz celou Moskvu k jižnímu nádraží. Tam jsme nasedli do vlaku a jeli jižně od Moskvy do města Rjazaně. Tam jsme byli ubytováni v jedné škole. Nebylo tam špatně, ale málo jídla. Měli jsme tam velký hlad. Krmili nás červenou vařenou burgyní. Hned vedle byla promenádní civilní zahrada, ve které hrála každý den hudba. Vedle zahrady bylo kino. Smutno nám tam nebylo, ale hlad, hlad.

Že jsme měli hlad, to zaviňovali ti, kteří z kuchyně nosili jídlo k nám. Byli velmi pohodlní a nechtěli se s tím smýkati.

Každý obdržel krajíček chleba, malou lžici kaše nebo bramborů, kousek cukru, čaje, teplé vody a burgyně. Tenkrát byla hrozná vedra a katastrofální sucho. Řeka vyschla, lidé chodili smutní. Brambory, které lidé nasadili, chodili je zanedlouho z hladu vyhrabávat.

Přišli k nám do nemocnice noví ranění Češi od 35. českého pluku, z bojů od Břežan. Ti se nám divili, že jsme již tak dlouho v Rusku. Vyprávěli nám zajímavé věci z bitvy s českou legií.

V měsíci září 1917 odjel jsem jako polozdravý do lágru v Tambově. Tam jsme byli ubytováni v Národním velkém domě. Na práci nás honili do bahna na rákosí. Uřízl jsem se na travě. Tekla mi z rány krev jako rezavá voda. V té budově se netopilo. Bylo nám tam hrozně zima. Měli jsme tam hlad. Jídlo, které nám patřilo, sežral vojenský dozorčí a civilní personál. Vařili nám jenom cibulovou vodu. Velitel lágru, ruský raněný důstojník, nám vytýkal, že ruští zajatci u nás nemají ani teplé vody.

Hlásil jsem se na práci z lágru ven. Přišli jsme do závodu, kde se kroužilo zelí. Tam jsme se najedli aspoň toho zelí. Hryzali jsme to nejprve přímo z hlávek. Do beček jsme to nešlapali, ale přímo od kroužačky do díry udělané v zemi. Potom jsme narukovali zpět do lágru. Kdo měl dlouhé vlasy, tomu vystříhl felák strojkem na hlavě brázdu a nechal ho žít dále. V lágru jsem si koupil od cigána za 6 stříbrných rublů housle.

Pozdě na podzim šli jsme na práci do cukrovaru k hraběti Orlovi. V práci při cukrovaru měli jsme stravu dobrou. Těžkosti byly, že jsme museli pracovat v noci. Oděv jsme měli špatný, noci jasné a studené. Čekali jsme vždy s bolestí, až bude ráno. Tenkrát jsme se nahleděli na hvězdy a na Severní vůz a dle hvězd určovali, kolik je hodin. Ve dne jsme mohli spát, ale nebylo klidu. Kamarádi, kteří dělali ve dne, chodili sem a tam, a to nás ze spánku budilo. Nakládali jsme většinou cukrovku, která byla u cukrovaru na hromadách, do vagónů.

Dozor měli nad námi ruští vojáci, kteří utekli ze zajetí z Germánie. Ti se na nás mstili. Byly to většinou potvory.

Po cukrové kampani přišli jsme opět zpět do Tambova do lágru. Aby nám tam bylo tepleji, dotáhli k nám 1500 Turků z pevnosti Jezerůma, kteroužto pevnost Rusové dobili. Turci se bratrsky o všechno dělili. Všechno na vážkách převáželi, aby nikdo nebyl ošizen. Jeden jejich poddůstojník uměl i německy. Když šli na stranu, každý měl s sebou láhev s vodou a přirození si vždy vodou opláchli. I když šli na malou stranu, čapli a kalhoty stáhli.

Jednou přišel rozkaz, že nás zajatce, kromě Turků, přebírá Gorotskoj upravení, čili správa města Tambova. Z lágru nás dali do města do malých světnic bez topení a bez nábytku. Posedali jsme na podlahu a čekali jsme na Mesiáše, až nás vysvobodí.

Stravu jsme nedostali žádnou. Dávali nám peníze v poštovních známkách. Za známky nám nechtěl nikdo nic prodati. Za carské ruble bylo všechno. Ani za "kyreňky" lidé zboží nechtěli prodati. Takový tam byl nepořádek v nové svobodě.

Konečně započali nás civilé rozebírat na práci. Chodili chazajové z dědin a ti nás jednoho po druhém z tohoto hladového vězení odvedli. Přišel jednou vousatý děda v kožichu, ohlíží se po nás, koho by si vzal. Já jsem se mu namanul, že s ním půjdu. Byl to z dědiny malý sedlák. Opustil

jsem nerad svého kamaráda, který zůstal smutný u svého ranečku na podlaze seděti. Byl to mladík asi 26 roků starý, rodák z Čech od Čáslavi, zajatý u Břežan v r. 1917. Rusky neuměl.

Šel jsem s dědou na nádraží a jeli jsme kousek vlakem. Potom jsme byli v jedné krčmě na noc. Byla tam samá špína. Vlezli jsme si lehnout na velkou pec. Bylo tam horko. Nespál jsem celou noc. Všichni a rusňáci s ploškami chtěli mne sežrati. Měl jsem se škrábáním co brániti.

Ráno jsme vstali, popili čaj a šli pěšky polem asi 6 hodin do vsi, odkud děda byl. Já jsem byl cestou již tak slabý, že sotva jsem nohama plantal. Pořád jsem se dědy tázal, zda ještě dlouho půjdeme. On mne těšil, že již brzy tam budeme. Konečně jsem uviděl několik bašt, a to byl ten cíl. Bylo to Futter Popov u vsi Dupljačiny, gubernie Tambovská. U tohoto hospodáře jsem byl od listopadu 1917 do června 1918.

Když jsem přicházel ke vsi, viděl jsem kus bolševické revoluční práce. Vypálený, pěkný, zděný, velký statek.

V zimě jsem mnoho nepracoval. Poklízal jsem jenom dobytek. Měli jsme 5 koní, 15 ovcí, 1 krávu a 1 tele. Všechno zmrzalo pod velkou kůlnou. Stěny kůlny byly opleteny vrbovým proutím. Střecha pokryta slámou. Všechno bylo pod jednou kůlnou volně puštěné, jenom žerděmi přehrazeno. Ze soucitu k zvířectvu nadělal jsem ze slámy věchtlů a obstavěl z venku celou proutěnou stěnu, aby ten vítr tak hrozně nefučel na to nešťastné domácí zvířectvo. Za tuto práci a starost mi hospodář děkoval a řekl: Kdybych neměl Rudivona, tak můj dobytek mi letos zimou propadl. Moji syni se nestarají o nic.

Nejstarší syn Vasil, ten měl již sám velkou rodinu, Alexej, ženatý, přišel z vojny co četař celý zvrědovatělý a syn Jakob, co nejmladší, ženatý, přišel z vojny domů v r. 1918 v končinách. Dělat nic nechtěli. Jenom s babama se váleli.

V době postní měl jsem hladu dost. Když půst nebyl, bylo to ucházející. Bývali jsme všichni v jedné jizbě a jedli u jednoho stolu. Stará babka byla pořád jen za pecí. V koutu jizby byla postel, ve které spal syn Jakob se svou babou a s děčkama. Já spal s dědou na podlaze na slámě mezi stolem a postelí, ve které spal Jakob. V noci jsem několikrát poslouchal, jak pracají. Na přikrytí jsme měli velké kožichy.

V noci mrzlo, až praštělo a děda mne budil, abych se šel podívat pod kůlnu na skotinu. Musel jsem dávat pozor, zda se do kůlny nevedrali v noci na ovce vlci. Nebo jestli se něco neokotilo, sic by to do rána na zemi zmrzlo. Koni se v noci honili, až země duněla a tím se zahřivali. Hůře to bylo s krávou. Ta stála celá ježatá. V noci se otelila. Tele jsme zanesli do jizby na zápecí. Čistisko z ní viselo až k zemi asi týden. Zmrzlé to bylo, až to za ní při chůzi po zemi klapalo. Když to upadlo, děda to vzal a hodil to na střechu kůlny. S ovečkami to bylo též velmi smutné a ubohé.

Když mne děda vzbudil, já musel natáhnout válenky a kožich na sebe a jít přes dvůr asi 30 kroků do kůlny. Když jsem z jizby odcházel, nezapomněl jsem s sebou vzít z jizby bochník chleba pod šubu. V kůlni jsem měl nůž a tím jsem ten pecen řádně pobiřmoval. Nedbal jsem toho, že pecen jest naskrz provrtán od tarakánů, čili od rusňáků. Chléb býval na desce při stropním trámu. Takový jsem mívál hlad.

Na jaře 1918 jsem pomohl orati dlouholetý úhor ruskou sachou. Sacha zemi neobracela, nýbrž jen kypřila. Na Sibiři pokrokoví hospodáři půdu již převraceli moderními pluhy. V evropském Rusku bylo všechno 100 roků zpět.

Ve dne jsem něco pomáhal, a když slunko zapadlo, musel jsem rajtovat s koňmi na pastvu. Doma koně krmit v dubnu nebylo již čím. V noci se koni pásli na velkých pastvinách a ve dne se s nimi něco dělalo. Byli jsme tam pasáci z celé dědiny. Když jsme usnuli, koni vběhli do přilehlého pšeničného pole a bývalo zle.

Když se někam jelo, jelo se celou cestou trapem. Vozka na koni jen svištěl (pískal) a sem tam chlástl koně přes celé tělo knutou, od hlavy až po ocas. A zase knutu položil. Mou starostí bylo k večeru naškubati klučkou (hákem) slámy ze stohu a dovléci ji ve velké otýpce do jizby. Na té slámě jsme s dědou na podlaze spali. Ráno to ženské shrábly k peci a topily. Vasil, ten nejstarší syn, udělal si jizbu ze síně, ve které býval, poněvadž jsme již neměli u jednoho stolu místa. Dveře do síně jsme zadělali a Vasil měl se svou rodinou svůj byt. Z naší jizby udělán východ přímo na dvůr. Aby nefoukal sníh až k peci, udělal jsem na zimu před dveře ze slámy a žerdí kalidorku, čili síň. Alexej se hrabal se svou babou na noc do hambáru, kde měl svůj kufr a velkou postel. U stolu dělil maso hospodář. Byla to opravdu dovednost podělit tolik dětí a syny s babama. Zuby měli všichni tak dobré a pevné, že pokousali u oběda všechny kosti. Na toto jsem až žasl.

Hned v listopadu 1917 započali lidé na venkově bestiálním způsobem pronásledovati ruské boháče. Dvory jim vyrabovali a spálili. Zdivo rozebrali. Který boháč se nespasil útekem do Ukrajiny, byl bez milosti od zuřivého lidu surově zavražděn. Nebyli ušetřeni ani kněží, čili popi.

Nejhůře bylo v březnu a dubnu 1918, kdy ruská armáda opustila na svou pěst frontu. Vojáci vypověděli důstojníkům poslušnost a hnali se z fronty domů pod heslem: Vytrpěli jste již dost za buržoasii. Běžte domů a bijte ji! To byla pro vojáky na frontě voda na mlýn. Napřed potloukli důstojníky, na které měli spadeno. Potom se hnali pěšky, na koních a vlaky. Tak dlouho na koních rajtovali, až koni vysílení klesli. Tak dlouho se jelo vlakem, dokud měla lokomotiva čím topit. Vojsko sedělo i na střechách vlaků. Všechno se hnalo do nitra země se zbraní v ruce. Popi a zámožnější lidé se strachem třásli. Vojáci přišli domů s vintovkami a ve vojenském oděvu. Mnozí se sdružili v tlupy a v noci chodili od vesnice k vesnici rabovati a zámožnější lidi vraždit.

Velmi bědovali někteří staří lidé řkouce, Źe takověho něco za cara nebylo. Náš děda bědoval a pravil, Źe lidé se proměnili ve vrahy a zbojníky.

Jednou v noci nastal křik, Źe u souseda jsou vory. Dívali jsme se z oken a viděli jsme, Źe tam světlo svítí a kmitá se cosi sem tam. Rabovali tam šatstvo. My jsme upevňovali dveře u jizby, aby se k nám nedostali. Divné mi ale bylo, Źe naši syni Alexej a Jakob jsou pryč. Beztak někde rabovali.

Nařizena byla v době tohoto neklidu noční hlídka, a to vŹdy dvojice. TéŹ jsem na hlídku chodil s dlouhou pálkou v ruce. Rabování usedlosti různými bandami bylo hlášeno na guberní úřad v Tambově. Přijel jeden milicionář do domu, kde bylo na noc rabováno. Položil si revolver na stůl a lehl. Poručil domácím, ať klidně spí. Kdo přijde cizí do stavení, každěho Źe zastřelí. Nepřišel ale již nikdo.

Měli jsme tři psy, kteří bránili v noci přístup vlkům k naší usedlosti. Byl to Buján, Palkán a Melián. Psi se Źivilí výkalem lidským, poněvadŹ tam záchodu nikde nebylo. Psi udržovali čistotu okolo stavení.

Jakmile se voda oteplila, započal rybolov do sítě, aby bylo nějaké maso. Rybolov byl volný. Kdo dřív lovil, více nalovil. Nejvíce ryb tam bylo karasů a štik.

V květnu došel do vsi rozkaz, aby jisté ročníky mužů narukovaly. Spadal do toho i náš syn Jakob. Mužci se nejprve radili, jít, nejít. Odebrali se najednou všichni na svolací místo v městě Tambově. Nahrnulo se tam tolik a to s křikem; tázali se před budovou velitelství, kdo je svolává. Nikdo se jim nehlásil. Houf mužských se sebral, otevřeli skladiště se zbraněmi, zbraně rozebrali a jeli domů. Právě jsem sel na poli obilí, když jeli povolání domů a stříleli z pušek do vzduchu. Náš Jakob přišel domů téŹ s puškou. Později přišlo vyšetřování a Jakob skryl pušku v ovčírni do střechy.

Když jsem viděl, Źe na frontě to prasklo a ruští vojáci jsou většinou již doma, pomohl jsem séct seno a rozhodl jsem se s jedním zajatcem od sedláka Mrzlákova, Źe se dáme na pochod k západu, k domovu.

Hleděli jsme se dostat z Ruska ven i z toho důvodu, Źe byla obava hladu při tomto nepořádku, jaký tam zavládl. Denně chodily houfy Źenských, zpívající svatě písně a prosíce o nějakou Źivnost. Byly většinou z oblasti maršaňské. Napřed jim dával děda po velké lŹici chlebové mouky. Když ale Źebravých pořad přibývalo, dával již jen po malé lŹičce mouky. Býval to smutný pohled na bohatě kdysi Rusku. Proto, když jsme viděli, co se blíŹí, hleděli jsme raději zavčas Rusko opustiti.

Odebral jsem se z této vesničky s jedním starším, rozumným člověkem rumunské národnosti. Domlouvali jsme se rusky. Rozloučil jsem se s celou rodinou mého hospodáře i se sousedy. Všichni mi přáli šťastný návrat k mé rodině. Můj chazajn, 66 let starý děda, slzel a podal mi na cestu Źivnosti a z jeho malého kufříku dal mi sorok (40) rublů jako záplatu za práci. Ve svěm kufříku měl zamčen i cukr pro celou rodinu.

Odešli jsme od vesničky a všichni známí z vesnice nás kus cesty doprovodili. Za chvíli jsme jedni druhým zmizeli z očí navždy. Měl jsem ranec se živností, nejvíce sucharů. Prádlo, balík not, které jsem táhl z r. 1915 ze Sibiře. Kráčeli jsme dle mapy zvesela k západu. Co krok, to blíže domova.

Housle jsem již neměl. Ty jsem rozbil o podlahu v končiny. Hrál jsem tancujícím, až jsem byl z toho úplně vysílen. Šel jsem spát. Rozzuřeně tanečnice mne vzbudily, donesly mi mé housle a křičely: Igraj! Já jsem housle rozbil a měl jsem pokoj.

Směr jsme si vzali město Voroněž. Dali jsme se od města více k jihu, poněvadž nám lidé radili jít raději od Voroněže dále z důvodu, že jest tam mnoho bolševické milice. Ta kdyby nás chytila, tak nás více na svobodu nepustila. Proto jsme přešli řeku Don po mostu jižně od Voroněže u jedné vesnice, mýtný si nás ani nevšímal. Ve vesnici této byl právě nedostavěný nový velký zděný kostel.

Potom jsme vzali směr město Valujky. Šli jsme též dost dlouho po ruském bolšáku. Jest to široká travnatá ruská silnice, při které jsou na jisté vzdálenosti studny s vodou.

Zastavili jsme se v jedné dědině a tázali se nás, zda nejsme jeden kaminčik (zedník). Já jsem se přiznal. Jedna ženská měla nadělaných vepřáků a nebylo toho, kdo by jí z toho postavil jizbušku. Vzal jsem to akorát za 50 rublů. Kolega mi při této práci onemocněl velmi vážně. Rusové ho zavezli do bolnice (nemocnice). Od té doby jsme se již neviděli. Já jizbušku postavil a mazal do vesnice druhé, kde jsem u jednoho chazajna mlátil réž cepem; od 50 snopů jsem dostal 4 ruble. V té vesnici jsem se dozvěděl, že to, co jsem v dřívější vesnici postavil, se již vyvrátilo. Bylo to z důvodu toho, že nebylo základu a stavělo se přímo na drn.

Vesniční lidé byli tenkrát celí zjančení. Jeden druhého se tázal, kdo co jest, zdali revolucionář nebo bolševik. Sem tam zavítali do dědiny od nové vlády krasnogvardějci s kulomety, několik mužů udrželo lid v poslušnosti v celém kraji. Jezdili od vesnice k vesnici a dostrašený lid nevěděl, kolik jich vlastně jest.

Až jsem obilí vymlátil, sdělil mi můj hospodář, že bych mohl jít na práci k popovi, který hledá služebníka. Měl tam prý zajatce, ale ten prý šel již domů. Vzal jsem si svůj ranec a šel jsem na faru. Pop se mi představil. Byl vykrmený jako býk. Měl právě doma dva syny, důstojníky. Pop mi kázal, abych si dal raneček pod kůlnu a abych zametl dvůr. Dokud jsem zametal dvůr, panstvo popovo obědvalo. Dívali se na mne oknem. Já měl již hlad, a mne k jídlu nikdo nezval, ale práci mi ta potvora zdechlá poručil. Já celý dvůr zametl, svinstvo jsem odvezl a o jídle ani zmínka. Vzal jsem svůj raneček a mazal od popa z vesnice pryč. Až jsem byl asi 500 kroků od fary vzdálen, kdosi za mnou volá: Rudivon! Já se ohlédl a vidím bradatého popa. Mával jsem ve vzduchu rukou a volal: Hladem nerobotujem!

Šel jsem od vesnice k vesnici pořád k západu. Když jsem měl hlad, šel jsem žebrotou. Lidé byli moc štědrí, vůbec ti chudobnější. V jedné vesnici jsem natrefil na jednoho zajatce, který putoval k domovu jako já. Byl to Ukrajinec, četař Nikolaj Alexa ze Sokalu. S tímto četařem jsem putoval až za hranici bolševickou, z pekla ven.

Šli jsme den, někdy dva dny a zase někdy u potoka na výsluní odpočívali. Umyli jsme si nohy, aby dobře chodily a vyprali ponožky a košili. Tím jsme se občerstvili k dalšímu pochodu. Někdy jsme nocovali pod mostem u silnice, někdy u lidu ve vesnici, ale ti měli zakázáno cizince přechovávat. Někdy jsme vlezli v polu do mandelů.

Jednou jsme chtěli dorazit do večera do vesnice. Vesnici jsme ještě neviděli a již se započalo stmívat. Přišla bouřka, vítr, déšť a tma. Střechy ani stromu nikde. Kde nocovat? Byli jsme nuceni se obrátit a šlapati asi hodinu zpět a lehnouti do ovesných mandelů. Pršelo tenkrát celou noc a hřmělo. Na tuto noc v širém poli za bouřky a tmy nezapomenu.

Jednou jsem si lehl u jedné stodoly pod kůlnu. V noci se mi ozářily oči, já se probudím a vidím, že hoří nedaleko větřák. Jak lehko mohl člověk nevinně upadnouti v podezření, že větřák v noci zapálil.

Po dlouhém putování zastavili jsme se u jednoho hospodáře ve vesnici Krasnoje. Hospodář byl obecním písařem. Jeho otec ho doma zastupoval v práci. Pracoval jsem tam skoro dva měsíce. Alexa odešel o něco dříve do vedlejší vesnice Malinovky. Byla to vesnice dřevěná, novo po požáru v r. 1916 postavená. V Krasnoje bylo jídlo dobré, ale dědeček mne přitahoval k práci v neděli i ve svátek. V noci při měsíčku jsme svázeli slunečnice a ve dne jsme mlátili.

Vzpomínám na rozkaz úřední, kdy všichni hospodáři měli přivést své koně v určitý den do oblastního města. Někteří hospodáři se opozdili o den tím, že si svezli z pole obilí domů. Když na druhý den koně zavedli, nevrátili se již koni ani hospodáři. Ženy je šly hledat a zjistily, že jejich muži byli za neuposlechnutí postaveni ku zdi a zastřeleni. Můj chazajn (obecní písař) byl též pryč. Hřebce pozbyl a on se vrátil teprve na třetí den. Takovou disciplínu a tresty zaváděli v Rusku noví vládcové, bolševici.

Až se mi práce omrzela, nechal jsem si od chazajna vystavit ověření (které mám dodnes) a šel jsem do Malinovky za Alexem.

/Poznámka: Ověření je napsáno tužkou na rubu pohlednice s nápisem na lící straně nad vyobrazenou architekturou: Archierejskij dom. Palast des Erzbischofs. Bijsk. Ověření má tento text s nadpisem: Idostovjurenje. Vydano vojenno-pljennomu avstrijskoj armij R.M. rabotajuščemu u mena v tom čto otpuskano ego pri zdoroveju iz raboty./

Zdržel jsem se asi týden v Malinovce. Byli tam hospodáři, starší lidé a dvě soldatky. Pokrývali jsme kůlnu slámou, spravoval jsem tam komín, zabíjel jsem býčka na maso. Při vybírání vnitřností jsem mu roztrhl báchor.

Zasvinil jsem tím střevní lůj. Odtud jsme šli spolu dále. Trvalo to několik dní, až jsme přišli na hranici mezi bolševiky a německé vojsko. Jeden starší mužský ukázal nám na poli směr, kam máme jít, aby nás bolševici nechytli. Někteří lidé nás strašili, že na druhou stranu neprojdeme.

Blížili jsme se pořád ku hranici blíž a blíž. Šli jsme polem mezi křovím. Až jsme věděli, že nemáme již k hranici daleko, zůstali jsme v křoví ležeti. Leželi jsme skoro 5 hodin a čekali, až se setmí. Zima s námi trásla a oheň jsme se báli udělati, aby nás kouř nevyzradil. Bylo již asi 9 hodin a nechtělo se setmít. Měsíc svítil na plném. Konečně jsme se hnuli, hop, trop, ať to dopadne, jak chce. Strachu jsme měli dost. Polem jsme šli shrbeni. Místy jsme lezli po čtyřech. Před námi napříč šla silnice, po které chodily bolševické strážce. Došli jsme potichu až k silnici, lehli a poslouchali, zda někdo nejde. Všude byl klid. Rychle jsme přešli silnici a pospíchali dále. Vpředu jsme viděli u štreky světlo. To má být dle zpráv barák německé hlídky. Šli jsme ještě kus v bok a zůstali jsme ležeti v křoví do rozednění.

Až se rozednilo, šli jsme směr Valujky. Netrvalo dlouho, uviděli jsme německé vojáky. Jeli s koňmi kamsi na voze. Dívali se na nás a my na ně. To jsme již věděli, že jsme z bolševického Ruska ven. Zhluboka jsme si oddechli.

V městečku jsme se hlásili na německém velitelství. Tam nás vyslechli a dali nás na 8 dní do karantény, zda nejsme podezřelí v choleře. Velitelem karantény byl německý kaprál, který všechny v karanténě prohlížel, a kdo měl co cenného, všechno ukradl. Bylo tam i mnoho bohatých civilů, kteří utekli z Ruska před komunisty, čili bolševiky. Ten germánský zloduch všechny okradl.

Já jsem měl dozor v civilní kuchyni, kde byli stravováni běženci z Ruska. Chodil jsem s germánským feldvéblem po úřadech a dělal jsem mu tlumočníka. Ten německý šikovatel mi řekl, že i na západě jest již příměří. Alexa se mi kdesi ztratil a do karantény nešel. Měl strach, že se bude ještě válčiti.

Z Valujek jsme jeli přes Süd-Kupjansk vlakem do Charkova. Ve Valujkách byli i vojáci ukrajinští, tak zvaní hajduci. Byli na koních a měli na čepicích dlouhé barevné trojúhelníky viseti vzadu dolů.

Po příjezdu do Charkova šli jsme skrz město na druhou stranu do lágru. Tam dostal od rakouského důstojníka každý 10 rublů na přilepšenou. Bylo tam mnoho zajatců. Všichni čekali na odjezd. Bylo tam dosti dobře. Byl tam i z jakubčovické továrny stolař Štach. Ten se strojl z lágru na útěk. Dali jsme si slovo. Jestli se do tří dnů nevrátí, to znamená, že prošel. Též jsem mu řekl, ať vzkáže mým rodičům, že jsem na cestě k domovu.

Přešly tři dny a Štach se nevrátil. To znamenalo, že prošel. Nečekal jsem již dlouho, přeskočil jsem vysoký deskový plot a mazal k nádraží. Sedl jsem do vlaku směr Kyjev. Vlak neodjel. Vylezl jsem ven a vlezl do druhého

vlaku, do vagónu mezi koně, kde byl německý voják. Jel jsem s ním až do Homelu. Jel jsem s jedním kamarádem z Charkova, byl to Horník z Klokočova.

Přijeli jsme do Homelu, tam nás spakovala německá vojenská policie a museli jsme mazati do lágru. Tam byla hrozná zima a hlad. Hlásili jsme se tam k vojenskému raportu o vojenské plášti. Důstojník nás vyslechl, co jsme zač, a doporučil skladníkovi každému plášť vydati. Důstojník se nás též tázal, zdali nejsme Čechoslováci. Horník odpověděl, že jsme od německého regimentu č. 1 Opava. Skladník otevřel bednu a mohli jsme si každý jeden mantl vojenský vybrati. Pláště byly většinou prostříleny a od krve. Byly z bojů po padlých vojínech. Byli jsme rádi, že máme pláště. Bylo nám hned tepleji.

Z lágru jsme pak utekli a sedli do osobního vlaku opět ku Kyjevu. Seděli jsme ve vlaku asi 2 hodiny a vlak se nehnul. Sedli jsme do vlaku, ve kterém byli Germánci, a lehli jsme si pod lávky. Byl to vagón 1. třídy. Tak jsme se dostali vlakem z Homelu až do Pínska. Dále to nešlo. Odtamtud byla užší kolej.

Nashromáždilo se nás tam na 800 rakouských zajatců. Nebylo co jísti. Všude zima. Město bylo rozstříleno. U nádraží byla židovská krčma, ze které nás honil žid ven. Přednosta stanice, Němec, nechtěl s námi ani mluvit. Započali jsme rozbíjet vagóny a topiti. Někteří radili jít do Brestlitevska pěšky. Jiní se cesty báli. Ve snihu 14 dnů šlapati, to by mnozí nevydrželi.

Jednou jsme uviděli na nádraží (v Pinsku) se procházeti vysoké hodnosti německého důstojníka. Poslali jsme k němu deputaci, zda by nám nepomohl k odjezdu. Jeden náš zajatec mu vysvětlil, v jaké situaci se nacházíme. Všichni utíkající zajatci z Ruska před bolševiky. Soustředilo se nás na nádraží Pínska během týdne 800 mužů. Máme hlad, zimu a přednosta stanice nám odpírá pomoc k odjezdu. Důstojník celou věc vážně vyslechl a slíbil, že se nám o odvoz z Pínska postará. Šel k přednostovi stanice a za několik hodin bylo 8 osobních vozů na nádraží. Přišel přednosta stanice a řekl: Zde máte 8 vagónů a hleďte, ať se dostanete pryč. Do každého vozu se nás namačkalo 100 osob. Byli jsme tam namačkáni jako herinci, že nešly ani dveře zavřít.

Dojeli jsme šťastně do Brestu-Litevského. Tam nám dali Němci dobré černé kávy a jeli jsme do Kovelu. V Kovelu bylo již vojsko polské. Tam jsme čekali dva dny na vagóny k odjezdu do Československa. V čekárně nádražní budovy bylo různých běženců a všech druhů zavazadel. Mnoho mužských měnilo peníze. Všichni hledali carské bankovky a dobře za ně platili. Konečně přijel vlak nákladní s krytými vagóny a rozkaz zněl: Češi nasedati. Vlak jede Kovel-Praha. Vlezli jsme do vagónů, posedali jeden vedle druhého na podlahu a skrčením seděli. V těchto vagónech nám bylo zima. Spali jsme sedíce opřeni jeden o druhého.

Jeli jsme na Lublin do Granice, kde jsme dostali od Červeného kříže pojísti. Jeli jsme dále vpravo do Krakova a do Přívozu. Když jsme přijeli do Suchdola, bylo nás již méně. Pořád zajatci vylézali a běželi domů. V Suchdole jsem chtěl vysedati a jeti do Jakubčovic. Kdosik mi radil jeti dále. Na dráze Suchdol – Budišov řádí prý Němci, Sudeťáci. Jel jsem tedy až do Hranic.

Mezi Suchdolem a Hranicemi jsem se rozloučil s kamarády, kteří jeli do Čech. Ponechal jsem jim svou dečku, aby se mohli proti chladu přikrývat. V Hranicích jsem šťastně vyskočil z vagónu a šel jsem se podívat, jak to vyhlíží ve městě. Bylo právě po poledni. V městě bylo smutno. V obchodech nikde nic, jen papírové šaty a dřevěné podrážky. Služky klapaly po cestě nohama, jako kdyby měly kopyta. Všude bylo smutno, jako po velkém pohřbu.

Z Hranic jsem se vydal pěšky k Luboměři. Přišel jsem do Olšovce, chtěl jsem si vyprositi v prvním gruntě vpravo něco k jídlu. Bylo ale všude pevně zavřeno a lidu nikde. Došel jsem k horní olšovské skále. Vlevo u potoka stála dřevěná bouda z desek. Zašel jsem za boudu, vyslekl spodky a košili, hodil jsem to do potoka i s tím všivým plezmerem. Nad skálou vpravo jsem se umyl v potoku. Bylo to právě 20. prosince 1918.

Přišel jsem do Partutovic, tam jsem se stavil u sedláka Karla Poče, se kterým jsem byl v r. 1914 u Krasnika zajatý. Byli jsme spolu až do léta 1915 na Sibiři, kdy on odjel do Semipalatinska. Karel doma ještě nebyl. Jeho matka byla velmi ráda, že jsem se u nich zastavil. Dali mi pojísti. Sotva jsem vyšel po silnici z Partutovic ven, sešel jsem se s bratrem Edušem a sestrou Žofií, kteří sloužili u Kajnarů a brali se na svátky domů. Kráčeli jsme zvesela pospolu k Luboměři. Když jsme přicházeli od pasek k dědině, vítal mne zvon Umíráček. Zvonil právě klekání večer. Zůstal na věži sám. Zvon Vavřinec a zvon sv. Kříže musely za války „narukovati“.

Přišel jsem domů. Otec byl z vojny již doma. Bratr Josef byl ještě kdesik v Itálii. Lehl jsem do postele a spal jako zabítý, v teple a na měkké posteli pod peřinou.

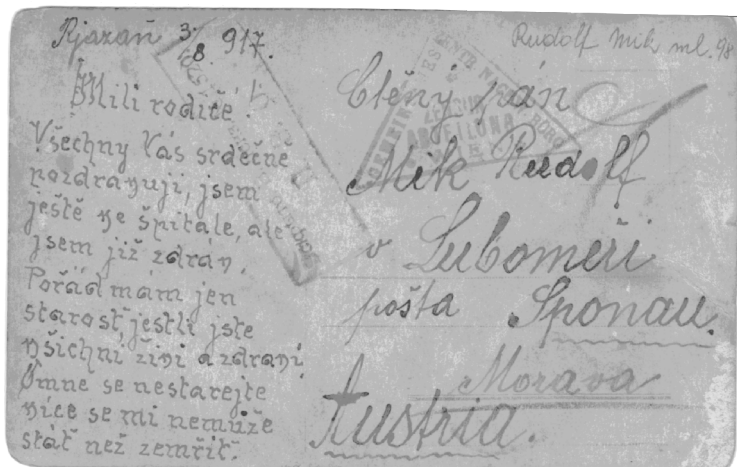
Tím byla má vojenská první pout' od října 1913 do prosince 1918 konečně skončena.

Napsal: Rudolf Mík, Luboměř č. 98.

II. (Druhá vojenská pout')

V roce 1919 byla mobilizace proti Maďarsku. Musel jsem znovu narukovati do Olomouce. Lágrovali jsme okolo Uherského Hradiště a Buchlova. Na podzim nás pustili.

Poznal jsem tehdy divizionáře Kroupu, který nám na poli u Uherského Hradiště konal proslov.

Pohlednice z roku 1917, které poslal rodičům Rudolf Mík ze zajetí v Rusku.

Na obou pohlednicích byla stejná fotografie R. Mika - viz foto str. 39.

(Foto: Archiv p. Z. Čechové z Luboměře)

Staré pověsti Spálova

zapsal František Enenkel, hajný, Spálov 145

„Můj otec se narodil 7. května 1907 jako druhé dítě manželům Enenklovým“. Začala vyprávět paní Marie Havranová, rozená Enenklová, roč. 1934 o svém otci. „První byl Josef, pak František, Marie a Anna, obě jeho sestry zemřely na záškrť. Děd Josef Enenkel byl německé národnosti a pocházel z nynějšího Luboměře pod Strážnou, jeho manželka se jmenovala Marie.

Táta často vzpomínal, jaká byla za jeho dětství chudoba. Kalhoty měl jen jedny, tak zvané pláteňáky. V sobotu máma děcka ve škopku okoupala, gatě oprala a v neděli se šlo do kostela. Do školy se chodilo většinou na boso, jen v zimě bylo nějaké chatrné obutí. Jedlo se prostě, na svačinu nebo i oběd placky ze zbylých brambor usušené na plotně. Po škole odešel do služby k sedlákovi, asi Losertovi, bylo mu třináct let. Pomáhal, kde mohl, na co stačil. Přesto že sloužil u Němců, nestěžoval si, měl se u nich velmi dobře. Z dobré stravy zesílil a ještě se naučil německy. Jednou, když mohl navštívit rodiče, donesl jim špalíček špeku. Táta na něj uhořel, že to ukradl. František tvrdil, že ne, ale otec se šel přesvědčit k sedlákovi. Selka se smála, že to byl jeho příděl špeku, a když ho nesnědl, mohl ho darovat rodičům. Pak sloužil na Dobešově a v Tošovicích, také v německých rodinách a byl vždy se službou spokojen. Naposled sloužil v Jindřichově, pracoval u českého sedláka, ale tam už se mu nelíbilo, tam se neměl tak dobře jako na službě u Němců.

Nechtěl už chodit po službách, a proto se vyučil zedníkem. Pokud nenašel práci jako zedník, tak pracoval v lese. Po roce 1945 mu nabídl místo hajného. Práci v lese rozuměl, ale to nestačilo, musel zvládnout odborný kurz na lesnické škole v Hranicích. Toto povolání vykonával až do důchodu. Asi v roce 1954 onemocněl klíšťovou encefalitidou a léčil se půl roku v hranické nemocnici na infekčním oddělení. Léčba byla úspěšná, bez trvalých následků.

I v důchodu pracoval, pomáhal všude, kde bylo třeba, nejčastěji na stavbách, byl rád mezi lidmi. Na svůj milovaný les nikdy nezapomněl. Každou neděli v zimě, s otepí sena na zádech, jezdil na lyžích krmit zvěř.

Zemřel po těžké nemoci dne 3. listopadu 1982, na svátek sv. Huberta, patrona myslivců.

POVĚSTI, Z VYPRÁVĚNÍ MÉ BABIČKY RICHTROVÉ, ROZ. POLÁKOVÉ Z LUBOMĚŘE, ZEMŘELÉ ROKU 1916

1. Dřívější velkostatek byl dřevěné stavby, šindelem krytý. To se rozumí - hospodářské budovy; zámek u rybníka byl zděný a pod severní

částí obytných budov byl žalář (sklepení jsou tam dodnes). V tomto žaláři byli vězněni dva spálovští rodáci, Klein ze statku, jak se jmenoval druhý, už nevím. Těmto dvěma občanům nosily jejich manželky chleba k žalářnímu oknu na přilepšenou k jejich žalářní stravě. Manželky jim do chleba zapekly železné dláto, tím dlátkem se pokusili uvěznění vylomit železné mříže a také se jim to podařilo. Jakmile byli venku, tak se vrchnosti pomstili a zapálili celý velkostatek od západní strany, tehdy vál západní vítr a celý statek vyhořel. Pachatelé požáru se na své zhoubné dílo dívali od Kalfařova větráku, pak prchli, ale byli chyceni a zemřeli ve vězení v Olomouci. Při tom velkém ohni byl velký žár a lidé se báli, aby nevyhořel ještě také dolní konec. Proti šíření požáru stavěli občané na kopeček u kostela díže, které měly požár zadržet. Při práci byl velký shon, lidé pobíhali a chlapi se přes postavené díže převraceli. Proto někteří začali kopeček uklízet tak, že díže skouleli dolů a ty se rozbily o zeď pivovaru.

2. Na číslo X u kostela se chodilo na besedu do herberku (ubytovna, na kterou přispívalo společenstvo živnostníků). Většinou se tam předlo a také se ledacos vyprávělo a zkoušelo. Chodila tam děvčata a samozřejmě také chlapi. Jednou někoho napadlo, zda by se dalo na šňůře od kolovratu oběsit. Dohadovali se, zda to půjde nebo ne. V tom vykřikla jedna ženská: „Já to vyzkouším.“ Dala si smyčku okolo krku, postavila se na lávku u pece a šňůru zavěsila na bidlo u kamen. Když to měla hotové, někdo silně zabušil na okno a křičel: „Hoří!“ Všichni se polekali a spěchali ven podívat se, kde hoří, ale oheň nikde neviděli. Náhle si někdo vzpomněl na věšení a běžel dovnitř. Vrátil se pozdě, žena už byla mrtvá.

3. Druhý případ se stal také na přástkách. Vzájemně se přeli o tom, kdo se bojí a kdo ne. Jedna dívka se „dušovala“, že půjde na hřbitov třeba o půlnoci. Nikdo jí to nevěřil, a tak s ostatními uzavřela sázku, že na hřbitov opravdu půjde. Aby ostatním dokázala, že splnila úkol, měla zatlouci do prvního kříže u vchodu hřebík. Dívka si vzala kladivo i hřebík a za úplné tmy šla splnit svůj úkol. Protože se dlouho nevracela, mysleli si ostatní, že na hřbitov vůbec nešla a raději utekla domů. Několika srdnatým hochům to ale nedalo a šli se na hřbitov podívat. Dívka ležela u prvního kříže, byla mrtvá a svou zástěru měla připevněnou na dřevěném kříži. Vysvětlení: Zřejmě jí silný vítr převrátil zástěru na kříž a ona ji hřebíkem přibila. Když chtěla rychle odejít, zástěra nepovolila a dívka z úleku, že jí někdo drží, zemřela. (Rouhala se, pozn. autora).

4. Jednou, jak šly ženy na přáстку, tak viděly něco velkého letět nad zámkem a dolním rybníkem. Byla to obrovská ohnivá koule a měla dlouhý zářící ocas, pod dolním rybníkem prý spadla, asi to byl meteor.

5. Dříve se chodilo se semencem (lněným semínkem) do mlýna

v Oldřůvkách a tam z něj lisovali lněný olej. Jednou brzy ráno, ještě za tmy, se vypravil houf lidí do mlýna, byla mezi nimi i moje babička. Když byl olej vylisovaný, tak se zase všichni společně vraceli domů. Jakmile přešli na spálovskou stranu, byla už mlha a tma a lidé, přesto že dobře znali les, začali bloudit, chodili sem a tam a nemohli najít správnou cestu. Zoufalí a unavení raději zbytek noci proseděli v Polomisku a vrátili se domů až ráno.

6. Ondřej Král vzpomínal na husarský kousek, který si pamatoval z mladých let. V hospodě U Adlerů (dnes budova městyse) byla jednou taneční zábava v sále, který byl v prvním patře. Sedlák Pivoda uzavřel sázku o tom, že přivede po schodech nahoru svého koně. Sázku vyhrál, koně provedl po tanečním sále, ale pak ho nemohl dostat po schodech dolů. Nahoru to šlo, ale dolů ne.

7. V častochovském lese byla studánka a u ní velký kámen, na kterém se vyhříval had s korunkou na hlavě. Když někdo přišel ke studánce pro vodu, sklonil hlavu, jakoby se klaněl, nikomu neublížil. Nějaký pocestný jednou vzal hůl a hada odehnal, však prý ani nedošel domů, zemřel na cestě, vyprávěla mi babička. Je ale také možné, že se napil studené vody a ranila ho mrtvice.

8. Na horním konci Spálova jsou tzv. „hliníky“. Před mnoha lety a ještě asi do roku 1927 se tam vyráběly vepříky (vepřovice) na stavbu domků. Celý horní konec je postaven z tohoto materiálu. Hlína se nakopala, dala na hromadu a polévala se vodou. Potom se nechala 2 – 3 dny kvasit a znova se prokopávala a nohama šlapala a mísila, až byla jako těsto. Nakonec se z hlíny udělal velký pecen, pěkně se uhladil a přikryl chvojím. Druhého dne se hliněná hmota nabírala do koleček a vozila k dalšímu zpracování na stůl na „placi“. Tam se pěchovala do forem a pak vytloukala na připravené místo. Tak si lidé sami vyráběli cihly „vepřice“. Cihly za 4 dny vyschly a pak se uložily do kůlny, aby je nerozmočil déšť. Byla to práce nejen namáhavá, ale také fortelná, neuměl tuto práci každý člověk. Žádný „vepřičář“ už ve Spálově nežije.

9. V našem okolním lese je mnoho míst, kde se pátilo v minulých dobách dřevěné uhlí. Ještě dnes můžete najít místo, kde kdysi stával milíř, na louce je dodnes černá zemina. Bylo to vždy v dolíně a u potoka, kde příliš nefoukalo. Vítr by rozhořel oheň a to uhlíř nechtěl, dříví v milíři muselo jen pomalu tlít. Milíře se stavěly do tvaru jehlanu a pečlivě se zakrývaly a utěsnily drny. Hotové uhlí pak uhlíř nosil v pytlích a prodával vrchnosti, bylo to jen na skromné živobytí.

10. V údolí řeky Odry, tam, kde se vlévá do Odry potok Něčín, byla kdysi hranice tří okresů: Hranic, Moravského Berouna a Opavy. Byl tam i hraniční kámen, už tam ale není. Na Něčíně ve Štolgruntě, na ostrohu za potokem Něčínem stál také hraniční kámen se znaky panství Spálova, Potštátu a Moravského Berouna. Už tam také není, zřejmě si ho někdo

zasadil do skalky, i když to byla jen kopie původního hranečníku.

11. V roce 1896 byla velká povodeň. U Mannovy hájenky, pak také u Valchy a u Spálovského mlýna sebrala voda mosty přes řeku Odru. V Klokočůvku se trámy z mostů v řečišti nahromadily a voda zalila hospodu a byla i v šenku. Tenkrát povodeň vzala a zničila tři mosty přes řeku Odru.

12. Na Něčíně pod luboměřským Vesníkem stával mlýn, říká se tam také „Mlýnky pod Liptáněm“. Na tom mlýně byl mlynářem Josef Šmíd, kterému každoročně v den svátku Josefa 19. března přišli vyhrávat muzikanti. Jedlo se, pilo, hrálo a zpívalo, až byli všichni „na mol“. Najednou zhasla petrolejka, mlynářka ji chtěla dolít, ale petrolej nenašla, i ten vypili muzikanti.

13. Mezi Brálným a Vlkovem, nedaleko od cesty na Maria Skálu, je zbořenisko staré hájovny. Hájným na hájence byl Růžička, po něm jeho syn Anton a také vnuk Anton Růžička, který byl odsunutý do Německa. U hajného Růžičky staršího i mladšího jsem pracoval jako dřevař, říká Fr. Enenkel, který přinesl zápisky těchto příběhů panu Fr. Šustkovi dne 11. února 1965.

(Text upravila a přepsala J. Šustková)

František Enenkel

(Foto: Archiv p. Marie Havranové)

RODOPISNÁ KRONIKA

NAROZENÍ

- 19.12. 2017 František Mik, matka Veronika Miková, otec Petr Mik, Luboměř 129
1. 1. 2018 Laura Šustková, matka, otec Roman Šustek, Luboměř 108
- 25.5. 2018 Markéta Stehlíková, matka Markéta Kolajková, otec Miroslav Stehlík, Heltínov 14

ÚMRTÍ

14. 2. 2018 Alois Nágl, Luboměř 58
29. 3. 2018 Stanislav Kubica, Luboměř 50
27. 5. 2018 František Bulej, Lipná 70, narozen 8. 6. 1943

ZÁZNAMY

(Zpracovali: Mgr. Jaroslava Šustková, Mgr. Jarmila Mazáčová, Mgr. Jiří Vlček)

PROSINEC 2017

2. 12. Spálov – v 15 hodin se na faře uskutečnila přednáška Kristýny Mikové „Pout' do Santiaga de Compostela“.
- Spálov – již pátým rokem navštívil domácnosti s malými dětmi sv. Mikuláš s andělem a čertem (V. Dubovský, T. Haubeltová a A. Sucháček). Letos je navíc doprovázelo i několik dalších čertů, ale ti většinou strašili děti jen za oknem. Po obci je vozil Petr Ambrož s koňským spřežením a společně uspokojili 12 rodin, které si o to požádaly.
3. 12. Spálov – 1. adventní neděle – nový církevní rok. Při mši svaté bylo žehnáno adventním věncům, které si do kostela přinesli farníci. V adventní době budou vždy v pondělí (6.30), v pátek (17.30) a v neděli (9.30) rorátní bohoslužby v místním kostele. Na faře se konala sbírka trvanlivých potravin a oblečení na pomoc pro nejpotřebnější, kterou organizovaly sestry Matky Terezy – Misionářky Lásky.
- Letos poprvé také v našem městyse proběhlo v tento den slavnostní rozsvěcování vánočního stromu v parku před zahradnictvím s pomocí sv. Mikuláše s andělem a čertem. Školní děti si připravily kulturní vystoupení a bohatý mikulášský jarmark. Sváteční podvečer umocňovaly vánoční koledy a melodie v podání spálovské dechovky, sněhová nadílka a dobrá nálada. Kromě perníčků pro děti byli i četní hosté obdarováni punčem. V obci také zazářila výzdoba na sloupech a rozsvítily se předzahrádky a v nich vánoční výzdoba.
5. 12. Luboměř – opět po roce navštívil luboměřské děti Mikuláš s čerty a andělem. Mikuláš naděloval hodným dětem za písničku nebo básničku různé sladkosti, ovoce a dárky. Děti musely také slíbit, že se polepší. Družinu po vsi vozilo mikulášské spřežení s kočím.

7. 12. Luboměř – v zasedací místnosti obecního úřadu proběhlo 14. zasedání zastupitelstva obce.
9. 12. Spálov – TJ spolu s místními běžci a dalšími dobrovolníky uspořádali letos poprvé sportovně charitativní akci „Spálovská šestka do Pekla a zpět“. Byly připraveny trasy 5 km pro pěší a 6 km pro běžce. Účastníci v tematických kostýmech vítání, startovně dobrovolné a výtěžek 5 396,- Kč byl věnován uživateli se zdravotním postižením Zvonečku v Odrách. Sportovní akce se zúčastnilo 17 běžců a 46 chodců. Ocenění byli všichni účastníci typickým zvonečkem. Nejlepší čas mezi běžci měl František Zálešák, druhý Kamil Sosnovec a na třetím místě Viktor Dubovský.
10. 12. Spálov – v sokolovně se uskutečnila předvánoční prodejní výstava ručních prací v době od 10 do 16 hodin. Akci zorganizovala paní Rebičová, vstupné dobrovolné, občerstvení zajištěno, srnčí guláš se prodával i do konvíček.
12. 12. Spálov – se v sokolovně konalo 19. jednání zastupitelstva za účasti 7 zastupitelů a 15 občanů. Program: obnova místní komunikace na Tomanovsko, úprava prostranství u zdravotního střediska, smlouvy o převodu nemovitostí, smlouva mezi městysem a ČEZ o udržení kabelového vedení, ne všichni zastupitelé souhlasili s uzavřením Dohody o vytvoření společného školského obvodu spádové MŠ mezi městysem Spálov a obcí Luboměř, projednání koupě pohostinství U Stromu, hospodaření městyse za období leden až listopad. Vyslechli jsme zprávy kontrolního a finančního výboru zastupitelstva. V závěru – odměňování zastupitelů, bytový pořadník a plán svatebních obřadů v roce 2018.
15. 12. Luboměř – v Luboměřu na čp. 82 byla otevřena nová hospoda „U Pecucha.“ Provozovatelem je pan Petr Kočtář.
16. 12. Spálov – místní ZO KDU-ČSL pořádala v sokolovně od 14 do 17 hodin VÁNOČNÍ TVOŘENÍ. Pomůcky a materiál si bylo možné zakoupit na akci v hodnotě 50,- Kč.
17. 12. Spálov – ZUŠ, SRPŠ a Klub přátel ZUŠ Odry pořádaly v kostele sv. Jakuba Adventní koncert v 15 hodin. Vstupné dobrovolné, hosté ze Spálova a z Oder zaplnili kostel.
22. 12. Spálov – skautský oddíl pozval všechny zájemce na poslední pátek v adventu do parku na „Zpívání koled“ pro všechny lidi dobré vůle. Snad bude zájem a účast veřejnosti v příštím roce vyšší.
23. 12. Spálov – dvou až tříčlenné skupinky místní organizace skautů roznášely v sobotu do domů v předvánoční době před Štědrým dnem betlémské světlo dovezené ze Svaté země. Občané si pak z plamínku světla mohli zažehnout svíčky na vánočních stromcích. Z betlémského světla byla zažehnuta i svíce v lucerně umístěné na kamenném kříži u pěti lip, která zářila po celou dobu vánočních svátků.
23. 12. Luboměř – děti navštívily před vánočními svátky nemocné a osamělé občany z Luboměře. Zazpívaly jim různé koledy a předaly jim také malý dárek. Luboměř – betlémské světlo roznášeli po vesnici luboměřští skauti a skautky.
24. 12. Heltínov – na Štědrý den odpoledne tradičně zpívali místní obyvatelé za doprovodu varhan koledy u jesliček. Zdejší hasiči připravili pro účastníky také vánoční punč.
25. 12. Spálov – v 16 hodin v parku u vánočního stromu se potkalo mnoho občanů u živého betléma s vystoupením Smíšeného pěveckého sboru od sv. Jakuba. Zazněly koledy a vánoční písně. Svatou rodinu ztvárnili manželé Váňovi se synem Hynkem. Zvířata do živého betléma přivedli manželé

- Nečasovi a Květoňovi z Luboměře. Vybrané finance 6.600,- Kč byly věnovány Nadačnímu fondu Betlém nenarozených. Akci s občerstvením připravil městys Spálov.
- 25.12. Spálov – místní sbor dobrovolných hasičů pořádal v pondělí ve 20 hodin v sokolovně tradiční Štěpánskou zábavu s hudbou A-Band ze Studénky. Menu: guláš, vařené víno, káva, limo. Vstupné 50,- Kč. I v tomto roce byla účast velká, nejvíce hostů ve věku do 20 let.
- 29.12. Spálov - volejbalový turnaj TJ SOKOL smíšených družstev, „O spálovský pecen“ se letos konal v pátek od 9 hodin ve školní tělocvičně. Byl to již 17. ročník tohoto sportovního utkání a zúčastnila se ho 4 družstva. Konečné pořadí bylo následující: 1. Fénix Drahotuše, 2. Kamarádi Slavič, 3. Spálov, 4. Koblihy Spálov.
- 31.12. Spálov – v neděli odpoledne na Silvestra uspořádal divadelní spolek „Dolňáci“ již VIII. ročník silvestrovského hokejového duelu Dolňáci versus Horňáci O putovní pohárek. Silvestrovská zima se stejně jako v předcházejících letech opět příliš nevydařila, proto se zápas uskutečnil s míčkem na dlažbě na „Panské zahradě“. Každým rokem je větší účast fanoušků, kteří hlasitě podporovali svůj „konec“. Podával se punč pro dospělé i pro děti. Vítězem utkání se stalo družstvo Horňáků.
- 31.12. Spálov – na Silvestra, a také o den dříve, se už od večerních hodin jednotlivě ozývaly petardy a o půl noci se rozzářila obloha nad obcí desítkami světelných raket na uvítání nového roku 2018. Novoroční ohňostroj pokračoval ještě zcela výjimečně i 2. ledna.
- Luboměř – obec Luboměř uspořádala od 20 hod. v sále Lidového domu Silvestr. Čepovalo se pivo a kofola. Hity z 90. let i nejnovější songy zajistil DJ Jarda (Jaroslav Král). O půlnoci se podávalo šampaňské a nebe nad obcí rozzářily rovněž barevné ohňostroje.

LEDEN 2018

2. 1. Spálov – v noci na dnešek ozářil oblohu SUPERÚPLNĚK (Měsíc byl nejbližší Zemi) a úplňku se dočkáme ještě poslední den měsíce ledna. Je to jedinečný jev za posledních 20 let.
6. 1. Spálov – sdružení české katolické Charity Odry uskutečnilo v sobotu dopoledne Tříkrálovou sbírku 2018. Domácnosti v obci navštívilo šest skupinek Tří králů, kteří nad hlavní dveře domu posvěcenou bílou křídou napsali K + M + B, což znamená Christus mansionem benedikat – Ať Kristus žehná tomuto domu. Vedoucími jednotlivých skupinek byli Anna Holíková, Magdaléna Holíková, Kristýna Miková, Denisa Honišová, Václav Mik a Ludmila Miková. Ve Spálově skupinky skautů vybraly celkem 39 055,- Kč. Celkem se v ostravsko-opavské diecézi vybralo 17,8 milionů korun, což byla rekordní sbírka v historii této akce.
- Luboměř a Heltínov – Charita ČR uspořádala tradiční Tříkrálovou sbírku. Celkový výtěžek za naše obce činil 16.109 Kč (Luboměř 13 273 Kč, Heltínov 2 836 Kč).
- Luboměř – SDH Luboměř uspořádal v sále Lidového domu výroční valnou hromadu. Od 20 hod. se následně uskutečnil hasičský ples. Hudební doprovod plesu zajistila skupina POHODA z Hranic. O půlnoci proběhla losovaná tombola.
- 12.-13.1. Spálov – výsledky voleb prezidenta České republiky ve Spálově. Zapsáno 695 voličů, volilo 444 občanů, tj. 63,88%.

Okrskovou volební komisi tvořilo 7 členů: Karel Krečmer (předseda), Jakub Havran (místopředseda), Jana Tillová (zapisovatelka), Tomáš Dohnal, Petra Levová, Pavla Zimová a Karel Drexler.

- 12.-13.1. Luboměř – druhé prezidentské volby v České republice začaly v pátek 12. a skončily v sobotu 13. ledna ve 14.00. Lidé odevzdávali své hlasy jednotlivým kandidátům ve volební místnosti, která byla tradičně v zasedací místnosti zdejšího OÚ. Výsledky v obci:

SPÁLOV

název kandidáta	počet získaných hlasů
Zeman, Miloš, Ing.	154
Drahoš, Jiří, prof. Ing. DrSc., dr. h. c.	110
Fischer, Pavel, Mgr.	78
Hilšer, Marek, MUDr. Bc. Ph.D.	44
Horáček, Michal, Mgr. Ph.D.	43
Topolánek, Mirek, Ing.	5
Hynek, Jiří, RNDr.	2
Hannig, Petr, Mgr.	3
Kulhánek, Vratislav, Ing. Dr. h. c.	2
Celkem	441

LUBOMĚŘ

název kandidáta	počet získaných hlasů
Zeman, Miloš, Ing.	74
Drahoš, Jiří, prof. Ing. DrSc., dr. h. c.	47
Fischer, Pavel, Mgr.	28
Hilšer, Marek, MUDr. Bc. Ph.D.	23
Horáček, Michal, Mgr. Ph.D.	9
Topolánek, Mirek, Ing.	2
Hynek, Jiří, RNDr.	2
Hannig, Petr, Mgr.	1
Kulhánek, Vratislav, Ing. Dr. h. c.	1
Celkem	187

13. 1. Spálov – fotbalisté TJ nás pozvali na Sportovní ples, který se pořádá od 19 hodin v sokolovně. Hudba RK BAND Hranice, vstupenka a místenka 100,- Kč, místenky bylo možné zakoupit v předprodeji. Program: vystoupení tanečního kroužku ZŠ, ukázka klasických tanců, překvapení mužů TJ, barmanský koutek, slosování o ceny. Účast hostů byla velká, ocenili hudbu a společenskou úroveň plesu. Výtěžek z plesu 46 712,- Kč bude věnován na rekonstrukci střechy kabin.
19. 1. Spálov – zahájení „fitness cvičení“ k tvarování postavy a udržení kondice těla v sokolovně. Cvičit se bude každé úterý od 18 hodin, s sebou sportovní oblečení, podložku a vodu. Účast asi 15 cvičenek.
20. 1. Spálov – myslivecké sdružení Královec Spálov pořádalo v sobotu ve 20 hodin v sokolovně tradiční Myslivecký ples. K tanci a poslechu hráli Pospěchovi. Bohatá tombola a tradiční myslivecká kuchyně. Zvěřinový guláš bylo možné zakoupit od 18 hod. v sokolovně nebo také na OÚ v Luboměři. Vstupné 60 Kč, účast okolo 120 hostů.
20. 1. Luboměř – luboměřští myslivci prodávali na zdejším obecním úřadě v rámci mysliveckého plesu zvěřinový guláš.
Luboměř – Klub pátek za podpory obecního úřadu upořádal v tematicky vyzdobeném sále Lidového domu od 14 hodin dětský maskární ples, a to na téma „Lesní víly a skřítki.“ Pořadatelé pro děti a rodiče připravili různé zajímavé soutěže, taneční vystoupení žáků ZŠ Spálov, dětskou tombolu, bohaté občerstvení atd. Programem celého odpoledne doprovázel stylově oblečený lesní skřítek „Javorníček“ (Pavel Zemánek). Hudbu zajistil DJ Jarda.
- 26.-27. 1. Spálov – v 2. kole voleb prezidenta České republiky se rozhodovalo mezi dvěma kandidáty: Miloš Zeman získal 226 hlasů (50,78%), Jiří Drahoš 219 hlasů (49,21%). Ve Spálově bylo zapsáno 682 voličů, voleb se zúčastnilo 446 tj. 64,82% voličů.
- 26.-27.1. Luboměř – 2. kola prezidentských voleb se v obci zúčastnilo celkem 208 voličů. Účast v našem okrsku byla vyšší než v 1. kole voleb, a to 67,31 %. Stejně jako v prvním kole voleb získal od občanů nejvíce hlasů nynější prezident pan Miloš Zeman.

SPÁLOV**LUBOMĚŘ**

název kandidáta	počet získaných hlasů
Zeman, Miloš, Ing.	226
Drahoš, Jiří, prof. Ing. DrSc., dr. h. c.	219
Celkem	445

název kandidáta	počet získaných hlasů
Zeman, Miloš, Ing.	117
Drahoš, Jiří, prof. Ing. DrSc., dr. h. c.	91
Celkem	208

27. 1. Spálov – Dětský maškarní ples s Pepínem Prckem se uskutečnil v sokolovně od 14 hodin. Ples pořádalo SRPŠ ve spolupráci se ZŠ a MŠ Spálov. Velká účast, vstupné dobrovolné a bohaté občerstvení.

ÚNOR 2018

3. 2. Spálov – římskokatolická farnost Spálov pořádala v 19 hodin v Lidovém domě v Luboměři Farní benefiční ples. K tanci hrála hudební kapela PHS, bylo zajištěno pohoštění. Vstupné 100,- Kč, vstupné s večeří 200,- Kč. Rezervace míst probíhala v předprodeji od 8. ledna na ÚM ve Spálově a na OÚ v Luboměři. Hosté domácí i z okolí zaplnili Lidový dům a rádi si zatancovali při dobré hudbě. Zisk z plesu 26 000,- Kč věnován na opravu kostela v Luboměři.
3. 2. Spálov – místní organizace KDU-ČSL ve spolupráci s úřadem městysyse uskutečnily v sobotu akci přípravy a prodeje domácích koblih. Koblíhy smažilo od časného rána sedm žen, čtyři chlapi pomáhali se zaděláváním těsta. V kuchyni sokolovny se smažily koblíhy z 30 kg mouky, asi 900 kusů. Výrobky se prodávaly po 9 korunách a už v 11 hodin bylo vyprodáno.
3. 2. Luboměř - římskokatolická farnost Spálov uspořádala opět po dvou letech v sále Lidového domu od 19 hodin farní ples. K tanci a poslechu hrála skupina PHS. Kulturní program plesu zajistilo vystoupení dětských mažoretek z Vítkova. Pro návštěvníky plesu byla připravena bohatá tombola, občerstvení a také soutěž ve skládání puzzle na čas. Plesovým večerem provázal a bavil slovem i vtipem pan Alois Mik ze Spálova. Výtěžek plesu byl určen na opravu kostela sv. Vavřínce.
9. 2. Spálov – ZŠ Spálov ve spolupráci se SRPŠ uspořádala slavnostní zakončení KURZU SPOLEČENSKÉHO TANCE A CHOVÁNÍ v sokolovně od 19 do 23 hodin. Hudba Sunset, vstupné dobrovolné. Devět párů žáků 8. a 9. třídy předvedlo své taneční kreace a společenské chování pod vedením tanečního mistra p. Petra Münstra z Hranic, úspěšná společenská akce.
10. 2. Spálov - sbor dobrovolných hasičů uspořádal v sobotu od 9 hodin tradiční vodění medvědů a pochovávaní basy s veselým maškarním průvodem, letos méně početnějším, nežli jsme přivykli v letech minulých. Po Spálově chodily, jako vždy, dvě skupiny s medvědem a maškarami. Průvody doprovázela spálovská dechovka a harmonikář pan Foltýnek z Teplic u Hranic. Večer v 18 hodin se před hasičskou zbrojnicí konal, za účasti občanů, tradiční obřad pochovávaní basy a podávalo se masopustní občerstvení.
10. 2. Luboměř – již druhou únorovou sobotu se v Luboměři uskutečnily tradiční „končiny“ - vodění medvěda a smažení koblih. Průvod masek, který zpíval,

hrál a tančil, doprovázel koňský povoz (vozka Miroslav Šustek), děti a hudba v podání Vítězslava Mika, Pavla Květoně, Jana Šmatelky, Jiřího Rossensteina a Miloslava Chytila. Smažení koblih na OÚ organizovala opět paní Zdeňka Ondřejová společně s ženami ze zdejšího SDH. Nasmažilo se a následně prodalo okolo 1 200 koblih. Masopust je v naší obci stále živým obyčejem.

V sobotu večer uspořádali luboměřští včelaři ve zdejší Lidovém domě "Včelařský ples". V 21 hod. se uskutečnilo tradiční pochovávaní basy s průvodem masek. Přednesená smuteční řeč v podání pana faráře (Pavel Květoň) byla opravdu povedená a všichni přítomní se určitě pobavili. Na plese samozřejmě nechyběla ani bohatá tombola, občerstvení a hudba v podání skupiny "Srdíčko band".

17. 2. Luboměř – mladí hasiči a Klub pátek uspořádali v Luboměři na „Pekařáku“ téměř již tradiční společné sáňkování. Ve zdejší hasičské zbrojnici bylo připraveno pro účastníky občerstvení (párek v rohlíku, čaj, domácí buchty, gulášovka ...). Akce se zúčastnilo mnoho dětí i dospělých, zimní klimatické podmínky byly výborné.
27. 2. Spálov – 20. jednání zastupitelstva v 18 hodin v sokolovně. Na programu byly smlouvy o prodeji a nákupu nemovitostí, jednalo se také o pohostinství U Stromu č.p. 61 s kupní cenou 2 400 000,- Kč, o zápisu do katastru nemovitostí a pronájmu objektu restaurace, projednával se příspěvek na provoz a rozdělení výuky ZŠ a MŠ pro rok 2018 a žádost o výjimku z počtu žáků, poskytnutí účelové dotace pro činnost spolků TJ Spálov, Junák, SRPŠ, klub Zvoneček, ČSOP ZO NJ Bartošovice, Charita Odry a ŘKF Spálov. Sídlo spolku Montessori bude na adrese Spálov č.p. 1. Vyslechli jsme zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření městyse Spálova, o pravomoci starostky schvalovat rozpočtová opatření. Byl schválen rozpočet na rok 2018 a rozpočtový výhled do roku 2023. Nebude se realizovat projekt Výstavba domu služeb, ale bude se opravovat kamenná zeď okolo hřbitova a střechy bytových domů 290 a 292, vybírá se dodavatel na zpracování projektové dokumentace: Přístavba ZŠ Spálov a jiné.

BŘEZEN 2018

8. 3. Luboměř – v zasedací místnosti obecního úřadu se uskutečnilo 15. zasedání zdejšího zastupitelstva obce, které schválilo např. rozpočet obce na rok 2018, různé dary a dotace, vytvoření společného školského obvodu s městysem Spálov a jiné.
10. 3. Luboměř – v sobotu večer se v zaplněném Lidovém domě hrála divadelní hra s názvem „Bezkontaktní ženy aneb Agrostory“. Bláznivou komedií z malé farmy v obci Jedovnice, kde najednou nejde jen o zajištění živobytí, ale dokonce o světový vynález a ukončení hladomoru na planetě, sehrál divadelní soubor Tyl Drahotuše. Autorkou této hry je režisérka Marie Janíčková. O přestávce měli návštěvníci představení možnost využít malé občerstvení.
18. 3. Spálov – už tradičně o Smrtné neděli se v obci konalo „Vynášení zimy ze vsi,“ akci pořádal městys Spálov ve spolupráci se školou. Průvod účastníků s asi 25 smrtkami šel od školy směrem na horní konec, kde Moreny spálili pod dohledem členů SDH. Průvod doprovázel hrou na housle pan Miloš Chytil. Snad se podařilo zimu vynést, i když mrazivý vítr, sníh a minusové teploty tomu vůbec nenásvědčují.

Luboměř – v zasedací místnosti obecního úřadu proběhla od 10.00 do 16.00 hodin prodejní výstava ručních prací s velikonoční tematikou. Návštěvníci si tak mohli zakoupit různé velikonoční ozdoby, nebo ochutnat zákusky, či výborný zvěřinový guláš.

Luboměř a Heltínov – na pátku postní neděle, která je též zvaná jako "Smrtná" vynášeli lidé Moranu ze vsi a vítali jaro. Tradici počasí ovšem nepřálo – byla velká zima a silný studený vítr.

23. 3. Spálov – úřad městyse uskutečnil v pátek od 17 hodin v klubovně sokolovny již pátou akci k podpoře dětského čtení s názvem „Noc s Andersenem.“ Děti ve věku 5 až 15 let řešily úkoly formou her a zaposlouchaly se do předčítání z oblíbených knih. Každé dítě si přineslo spací pytel, karimatku, hygienické potřeby, polštářek, pyžamo, přezůvky a rozečtenou nebo oblíbenou knihu. Byla pro ně zajištěna lehká večeře a snídaně. Po snídani odcházelo domů 27 spokojených čtenářů. Organizaci akce má na starost p. Jana Tillová, pomáhají paní učitelky Zelcová a Krumpolcová-Matušková a zapojují se také rodiče.
25. 3. Spálov – římskokatolická farnost uspořádala pobožnost křížové cesty na Květnou neděle v ulicích Spálova. Farníci se setkali ve 14 hodin v kostele sv. Jakuba a potom šli směrem k obnovenému kříži na Tomanovsku. Společného setkání s modlitbou se zúčastnilo asi 50 občanů.
30. -31. 3. Spálov – na Velký pátek a na Bílou sobotu o Velikonocích vždy ráno v 8 hodin a v poledne ve 12 hodin se nesl Spálovem rachot vydávaný řehtačkami a klepačkami. V kostele se nezvoní, neboť na Zelený čtvrtek zvony odlétají do Říma, a tak děti ohlašovaly čas tradičně po svém. Obnovení tradice se již šestým rokem zasloužili spálovští skauti.

DUBEN 2018

1. 4. Spálov – TJ Spálov oddíl kopané pořádá v neděli od 20.30 h., Velikonoční zábavu v sokolovně. Hudba: Gradace, vstupné 60 Kč, občerstvení nealko, alko, guláš, vše se vypilo a snědlo. Zábavu navštívilo rekordních 534 platících účastníků (věk většinou do 20 let).
Spálov – byl zahájen projekt „Oprava kamenné zdi kolem hřbitova ve Spálově“ s termínem realizace do 31. 7. 2018 a je finančně podpořen z rozpočtu ministerstva zemědělství. Opravuje se zeď podél cesty na Tomanovsko, tzn. z jižní strany a také ze strany východní. S pracemi se začalo již v polovině března, investorem je městys Spálov. Zdá se, že při vánočních a velikonočních zábavách naše sokolovna praská ve švech.
7. 4. Spálov – divadlo Ventyl z Hranic se v sokolovně představilo komedií Sébastiena Thiéryho DVANAHATÝ CHLAPI. Vstupné 80,- Kč, 66 hostů.
8. 4. Luboměř – včelaři zorganizovali pro spoluobčany zájezd do Brna na Mezinárodní veletrh zemědělské techniky TECHAGRO.
10. 4. Spálov – v budově školy se konal zápis žáků do 1. třídy pro školní rok 2018/2019. Do klasické první třídy přišlo k zápisu 13 dětí, všechny by měly nastoupit v novém školním roce do 1. třídy.
11. 4. Spálov – v budově školy se konal zápis žáků do 1. třídy (trojročí 1. – 3. ročník) montessori pedagogiky. K zápisu přišlo 16 dětí ze Spálova a z okolních obcí. Jednomu dítěti byl doporučen odklad povinné školní docházky, jedno dítě bude vzděláváno podle individuálního plánu. V 1. třídě podle montessori pedagogiky bude 14 žáků. Počty dětí se mohou k 1. září ještě změnit.

12. 4. Spálov – úřad městyse uspořádal setkání osamělých občanů starších sedmdesáti let. Setkání se bude konat každý měsíc, příští schůzka bude 17. 5. a potom 14. 6., organizací a náplní schůzek byla pověřena p. Feglerová.
14. 4. Luboměř, Heltínov – obec zorganizovala společně s Technickými službami města Vítkova jarní sběr a svoz velkoobjemového, nebezpečného, kovového a elektro odpadu. Sběrná místa odpadu byla tradičně u obecního úřadu v Luboměři a na točně v Heltínově.
Luboměř – místní knihovna uspořádala v zasedací místnosti obecního úřadu besedu se spisovatelkou paní Martinou Bittnerovou. Obsahem besedy navázala spisovatelka na svou knihu „Zapomenuté osudy“, která pojednává o životních údělech známých i zapomenutých spisovatelů – např. o K. H. Máchovi, Viktoru Dykovi, či Jakubu Seifertovi, Arthuru Breiském a jiných. V sobotním slunečném odpoledni navštívilo besedu jen málo posluchačů.
15. 4. Luboměř – starosta obce přivítal mezi nové občánky obce dvě holčičky, Alžbětku, Lauru a jednoho kluka Františka. Slavnost vítání občánků se uskutečnila v neděli dopoledne. Hudební program a básničky zajistily děti pod vedením paní učitelky Kristýny Šmatelkové.
- 20.-21. 4. Spálov – v sokolovně se v průběhu obou dnů konal prodej předmětů ze sbírky Blešího trhu. Výtěžek činil 12 010,- Kč a byl věnován dětem z MŠ a ZŠ na jejich školní aktivity. Akci připravilo sdružení rodičů při škole a hlavními organizátorkami byly B. Váňová a J. Tillová. Akce se i v letošním roce vydařila.
24. 4. Spálov – televize Polar z Ostravy natáčela dokument u Panny Marie ve Skále s paní Lidkou Richterovou a Nadou Královou, varhany v kostele sv. Jakuba Staršího představil pan Alois Kubica.

KVĚTEN 2018

1. 5. Spálov – jako každoročně i letos postavili místní hasiči u požární zbrojnice vysoký ozdobený máj, který přečnává téměř jednou třetinou nad vrcholem střechy budovy, zelený vrchol májky je ozdoben pestrými fábory.
Spálov – CHRÁM OTEVŘEN PRO VŠECHNY, nejen pro turisty ve Spálově. Od května až do konce října 2018 je kostel sv. Jakuba otevřen vždy v sobotu a v neděli, také o státních svátcích od 13 do 18 hodin. Jste srdečně zváni na komentovanou prohlídku, nebo jen setrvání v tichu.
3. 5. Spálov – zápis dětí do MŠ pro školní rok 2018/2019. Celkem se hlásilo 20 dětí, ale z kapacitních důvodů jich mohlo být přijato pouze 12. I děti z mateřské školy budou od září 2018 zařazeny do tradiční třídy MŠ a nebo do montessori třídy.
5. 5. Spálov – v sokolovně se v podvečer konala přednáška a představení originálu knihy DISCURSUS JURIDIKUS, kterou v roce 1697 napsal na Spálově zámecký pán Carl Ferdinand Schertz. Zajímavou akci zahájil Mgr. Miloslav Chytil, který se zasloužil o nalezení knihy na internetu na prodejním portále eBay v USA a její doručení až do Spálova. Paní starostka souhlasila s koupí za 600 dolarů, takže máme knihu po 321 letech opět ve Spálově. V úvodu hovořila Mgr. V. Bulíčková o tom, jak provedla restaurování historického výtisku. Druhou osobou byl doc. Giuseppe Maiello, Ph. D., který hovořil o díle barokního spisovatele C. F. Schertze a jeho významu pro dnešek. Upozornil zejména na světovou proslulost

latiského spisu *Magia posthuma*, v němž se jako první autor na světě zabýval fenoménem vampýrismu. Po asi hodinu a půl trvajících přednáškách byla akce zakončena krátkou procházkou centrem Spálova, kde měl M. Chytil krátký výklad na několika zastaveních týkajících se zámeckého pána Schertze. Tak například u kostela se účastníci vycházka dozvěděli o tom, že v místní kryptě je uložena rakev C. F. Schertze s jeho ostatky. Účast 50 hostů, vstupné dobrovolné, akci zařídil městys Spálov.

6. 5. Luboměř - v neděli 6. května uctili společně luboměřští, spálovští a helťínovští hasiči památku sv. Floriána – patrona všech hasičů. Nejdříve proběhla slavnostní bohoslužba v kostele sv. Jakuba ve Spálově za přítomnosti zástupců sborů, a poté následovalo pro všechny hasiče v místní sokolovně pohoštění.
13. 5. Spálov – druhou květnovou neděli od 15 hod. žáci školy a jejich rodiče společně oslavili na Školní akademii v sokolovně Den matek. V programu vystoupili žáci z mateřské a základní školy, představil se dramatický kroužek, taneční kroužky Holky šoumenky a Dancing dolls, spolek pro obč. záležitosti a jiné kroužky školy. Rodinní příslušníci a hosté zcela zaplnili sokolovnu.
13. 5. Luboměř - pravidelně každý rok v jarních měsících pořádá jeden ze sborů okrsku Heřmánky soutěž hasičských družstev v požárním útoku a běh na 100 metrů s překážkami. V letošním roce se pořadatelství zhostil sbor dobrovolných hasičů z Luboměře, a to ve sportovním areálu Na Drahách. Vítězná družstva v kategorii mužů (Véska) a žen (Jakubčovice nad Odrou) mají následně právo účasti na okresním kole soutěže v požárním sportu v Novém Jičíně. Zajištěno bylo také bohaté občerstvení. Soutěžnímu klání přálo krásné a teplé počasí.
19. 5. Luboměř - v sobotu 19. května od 16 hodin jsme se opět přidali k velké skupině mezinárodních kuchařů a zorganizovali třetí ročník Luboměřského festivalu jídla v rámci květnového Restaurant Day. Předpovědi počasí nám dlouhodobě nepřály, přesto se na sobotu udělal krásný slunečný den. A že občas víc fouklo, na to jsme přece zvyklí. Své stoly jsme si tentokrát prostřeli v parku, v zasedací místnosti a kuchyni obecního úřadu. Sešla se krásná skupinka 13 nadšenců, kteří nabídli své výrobky. Návštěvníci tak mohli ochutnat guláš, tatarák s topinkou, dva druhy grilovaného masa, medová křidýlka, mini párečkové rohlíčky, bramboráky, langoše, domácí jogurty, tvaroh, kravské i kozí sýry, paštiku, slanou i sladkou zdravou výživu, 6 druhů salátů, aspikové bábovičky, nepočítaně druhů rolád, řezů a zákusků a další. Vše mohli zapít čepovaným pivem, nealkem, zázvorovou limonádou či kávou. Jelikož se jednalo již o třetí ročník, návštěvníci věděli, že si zaručeně pochutnají, a tak hojnou účast přispěli ke skvělé atmosféře a rychlému vyprodání nabízených lahůdek. Navnadila jsem vás a sbíhají se vám při čtení sliny? Neváhejte a přijďte zase za rok, ať už ochutnávat, nebo se zapojit aktivně a nabídnout své výrobky.
20. 5. Spálov – v neděli o slavnosti Sslání Ducha svatého pořádal P. Zdenko Vavro na faře prezentaci fotek ze Svaté země, kterou letos navštívil. Pro účastníky bylo připraveno občerstvení. V měsíci květnu byla provedena repase oken v kostele sv. Jakuba a také byl instalován opravený svatostánek.
Luboměř – hudební těleso Kokeš se rozhodlo slavnostně pokřtít své první natočené CD s názvem „Blaze tomu, kdo nic nemá“, které obsahuje celkem

patnáct lidových písniček. Stalo se tak za početné návštěvy veřejnosti v neděli 20. května v areálu Na Drahách v Luboměři. Pokřtěno bylo spálovským hudebním všeumělem, panem Aloisem Kubickou.

26. 5. Heltínov – na poslední květnový víkend připadla slavnost Nejsvětější Trojice, tedy heltínovské hody. U této příležitosti uspořádal zdejší sbor dobrovolných hasičů večerní hodovou zábavu, kterou hudebně doprovázela skupina MTM Project. Hodům přálo pěkné a teplé počasí, což nebývá zvykem.
25. 5. Spálov – na mokřadních lukách v přírodní rezervaci Královec jsem kontrolovala výskyt vstavačovitých rostlin, které tady vždy v tomto období rozkvétaly. Letos jsem přišla skoro pozdě, prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*, syn. *Orchis latifolia*, *O. majalis*) už odkvétal a vyskytoval se ojedíněle, před deseti lety jsme jich napočítali se školními dětmi několik set jedinců. Je to rostlina přísně chráněná a mizí zásahem člověka a vysycháním mokřých luk. Také si všimněte, že mizí pestrost a různorodost výskytu lučních bylin, kdysi hojně kvetoucí zvonek, kohoutek luční a kopretina tvořily trikoloru jarní louky, dnes se hojně vyskytují už jen kopretiny bílé (J. Šustková).
26. 5. Spálov – v sobotu v 17 hodin odpoledne pořádal místní SDH tradiční kácení máje před hasičskou zbrojnicí. V zábavném programu vystoupily dívky z tanečních kroužků školy HOLKY ŠOUMENKY a DANCING DOLLS a zatančily také mladé „Spálovské hasičky“. Bezpečné kácení máje provedli členové sboru v převlečení za doprovodu dechovky Spálovanky. Prodávaly se alko i nealko nápoje a klobásy z udirny. Počasí se vydařilo, diváci potleskem ocenili každé vystoupení hasičů a tanečnic.
27. 5. Spálov – starostka obce společně s kronikářkou se zúčastnily natáčení pro televizi Polar Ostrava na téma Balerův mlýn a chráněné rostliny přírodního parku Královec.
29. 5. Spálov – 21. jednání zastupitelstva obce v 18 hodin, sokolovna. Účast 6 zastupitelů a 7 občanů, zapisovatel p. M. Chytil. Projednávaly se žádosti o finanční příspěvky - pro školu na zřízení elektronického zabezpečení obou budov, spol. Děcko v NJ, spol. Beskyd a Charitě v Jeseníku na sociální služby. Dalším bodem byly smlouvy o prodeji a pronájmu pozemků, pohostinství U Stromu bude pronajímat p. Ivana Šmatelková z Luboměře s otvírací dobou pátek až neděle. Termín zasiťování RD na Kocandě se posunul a náklady na stavbu se navýšily z důvodu jílovitého podloží, které se musí nejdříve zpevnit. Dotace budou poskytnuty na víceúčelové hřiště, na opravu komunikace na Tomanovsko a na úpravu veřejného prostranství u zdravotního střediska. Vyslechli jsme zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Spálov a finanční uzávěrku městyse za leden až duben. Plánuje se obnova kanalizace v naší obci, oprava schodiště k sokolovně a jiné.
30. 5. Spálov – v tělocvičně ZŠ jsme po roční pauze obdivovali dívky z taneční skupiny Holky šoumenky a Dancing dolls při jejich perfektně předvedeném vystoupení. Do tanečních kroužků chodí 25 dívek, vedou je paní učitelky na MD Michaela Šmatelková a Zuzana Trnečková. Se svým programem vystupují na školní akademii, při kácení máje, na oslavě Dne dětí... Z dobrovolného vstupného si zakoupí kostýmy pro příští rok. Účast 55 diváků.